

ČASOPIS PRIEVIDZSKEJ FARNOSTI **BARTOLOMEJ**

ROČNÍK XXXIII.

ČÍSLO 11

NOVEMBER 2025

Pred tvárou Kráľa

Charita d'akovala - Ružencové deti - Birmovanci v Oáze - Žitá sloboda
Mestské misie - Mamka Anka - Jubilejný Rím - Dve vzácnosti

Stretnutie dobrovoľníkov a zamestnancov charity v Prievidzi, 27. septembra 2025

Nie hrozba, ale nádej

Žiť pred tvárou Kráľa znamená žiť s vedomím, že nič nie je skryté, že každý skutok, slovo i myšlienka má váhu. Nie ako pod hrozbou trestu, ale pod pohľadom Lásky, ktorá pozná naše srdce. Kristus, Kráľ vesmíru, nie je vzdialený panovník, ale blízky Pán, ktorý kráča s nami aj v neistote, v zápasoch, v každodennosti.

Liturgia týchto dní nám pripomína, že dejiny smerujú k stretnutiu s ním. Nie ako s neznámym sudcom, ale ako s tým, ktorého sme milovali, ktorému sme dôverovali. V čase, keď sa svet otriasa a hodnoty sa rozplývajú, sme pozvaní stáť pevne - nie vlastnou silou, ale vytrvalosťou, ktorú nám dáva on.

Pred jeho tvárou sa nehrá divadlo. Tam sa nehodnotí výkonnosť, ale vernosť. Tam sa nepočíta úspech, ale láska. Nech je tento čas pre nás príležitosťou obnoviť si túžbu žiť pravdivo, statočne a s pohľadom upretým na toho, ktorý prichádza - nie ako hrozba, ale ako nádej. Nech nás vedomie jeho blízkosti vedie k pokore, k vďačnosti za každý deň a k odvahe konať dobro aj vtedy, keď to nie je jednoduché.

Kráľ, pred ktorým stojíme, je ten, ktorý za nás položil život. Preto sa nemusíme báť jeho pohľadu - je to pohľad milosrdenstva, ktorý uzdravuje, pozdvihuje a premieňa. Žíme tak, aby sme raz mohli s radosťou povedať: „Pane, poznal som ťa, kráčať som s tebou, miloval som ťa.“ Lebo pred jeho tvárou sa zjaví pravda o nás - a tá pravda nech je poznačená láskou.

Pozývam vás, milí naši čitatelia, aby ste sa nechali viesť touto témou aj pri čítaní ďalších článkov tohto čísla nášho farského časopisu. V každom z nich sa ukrýva odlesk jeho tváre - v svedectvách, zamysleniach aj v tichých otázkach. Hľadájme spolu niť, ktorá nás vedie k stretnutiu s Kráľom. Možno práve tam, kde by sme ju najmenej čakali.

Bronislav Antoš, diakon

Na cintoríne máme nový kríž

Na jednom z tohtoročných zasadnutí farskej rady sme sa rozhodli opraviť kríž, ktorý sa nachádza na našom cintoríne. Po zhodnotení jeho stavu sa ukázalo, že bude potrebné kríž aj s korpusom úplne vymeniť. Na túto prácu sa podujal pán Pavel Bátor, ktorému patrí srdečné poďakovanie. V mesiaci august bol nový kríž zhotovený a začiatkom septembra osadený na pôvodné miesto. Dňa 14. septembra 2025, na sviatok Povýšenia svätého Kríža, bol kríž za účasti veriacich slávnostne požehnaný.

Kríž je od pradávna znamením viery, nádeje a víťazstva života nad smrťou. Kresťania už od prvých čias kríže nielen uctievali, ale ich aj stavali ako prejav svojej viery a dôvery v Boha. Nech aj kríž na našom cintoríne naďalej pripomína všetkým, ktorí sem prichádzajú, v čom spočíva naša kresťanská nádej - že práve cez toto „drevo“ prichádza na svet spása a večný život (foto nového kríža - vid' obálka časopisu).

Jozef Repko

Charita poďakovala dobrovoľníkom za službu núdznym

V sobotu 27. septembra, na sviatok svätého Vincenta de Paul - patróna všetkých charitatívnych organizácií, prievidská charita pozvala svojich dobrovoľníkov a zamestnancov na spoločné stretnutie.

Stretnutie, ktoré každoročne pripravuje Charita - dom sv. Vincenta, je prejavom vďaky všetkým za obetavú službu núdznym. Keďže riaditeľ charity Milan Petráš plánuje po 15 rokoch služby od úvodu roka 2026 odovzdať štafetu novej riaditeľke Viere Mrázovej, stretnutie bolo aj príležitosťou na poďakovanie za roky služby, pripomienku najväčších míľnikov a úspechov organizácie a tiež vzájomné spoznanie sa a plánovanie spolupráce.

Medzi prítomnými nechýbali ani vzácní hostia - kňazi, ktorí charitu počas svojho pôsobenia v Prievidzi podporovali: bývalý prievidský dekan Martin Dado, ktorý bol pri požehnaní budovy charity na Košovskej ceste v roku 2012, a páter piarista

Marek Kotras. Ten vo svojom krátkom príhovore pripomenul podobenstvo o boháčovi a Lazárovi, ktoré sa čítalo už v ten večer na nedeľnej vigílni sv. omši (vid'. Lk 16, 19 - 31). Zdôraznil, že pri boháčovi nebol problém, že nepomáhal všetkým chudobným sveta, ale že nepomohol chudákovi, ktorého mal pri dverách a nedal mu ani len odpadky zo svojho stola. Lokálna charita ako prievidská podľa jeho slov plní tú úlohu, ktorú mal plniť boháč v podobenstve - pomáhať tým ľuďom, ktorí sú blízko pri nás a poprosia. Srdečne ďakujeme v mene celej farnosti všetkým dobrovoľníkom, ktorí charitu akýmkoľvek spôsobom podporujú - či už je to pri víkendových službách výdaja stravy, pri triedení a výdaji šatstva, pri administratíve a propagácii činnosti, pri prevádzke nocľahárne alebo pri čomkoľvek inom. Ďakujeme aj za všetky hmotné dary a modlitby za toto dielo. Zároveň povzbudzujeme ďalších ochotných ľudí, aby sa k tejto službe pridali.

Text a foto: Alojz Vlčko

Bývalý prievidský dekan Martin Dado (vľavo) a odchádzajúci riaditeľ charity Milan Petráš (vpravo)

Duchovná obnova ružencového bratstva

Ružencové bratstvo pri Kostole sv. Bartolomeja absolvovalo v sobotu 27. septembra svoju každoročnú duchovnú obnovu. Tento rok prijal pozvanie a viedol ju Mgr. Martin Dado, ktorý najskôr slúžil v Prievidzi od júla 2002 do júna 2004 ako kaplán a od februára 2009 do júna 2013 ako farár a dekan. Medzi tým slúžil vo farnosti Kremnica. Septembrovú duchovnú obnovu ešte viedol ako dlhoročný riaditeľ Biskupského úradu v Banskej Bystrici, no od 1. 11. 2025 sa stal farárom v Čeríne.

Duchovné obnovy Ružencového bratstva pri Kostole sv. Bartolomeja majú už ustálený celodenný program s obednou prestávkou a pozostávajú z troch prednášok, postupnej spoločnej modlitby všetkých tajomstiev posvätného ruženca a modlitby Korunky k Božiemu milosrdenstvu. Obnova sa končí sv. omšou o 16:30 h., ktorú spravidla celebruje pozvaný hosť.

Tohtoročná obnova mala tému *Mária v tichu Svätého písma*. Dp. Dado nám v troch prednáškach postupne ukázal, že hoci sa Panna Mária v Písme spomína oveľa zriedkavejšie, než by sme si veľakrát želali, jej úloha v Božom pláne spásy, ako aj jej úloha ako vzoru človeka takého, akým je Bohom stvorený, sa tiahne naprieč Písmom od knihy Genezis až po Apokalypsu sv. apoštola Jána.

Podrobným vysvetlením dôležitých obrazov biblického jazyka (najmä raja, stromu a ovocia) pomohol prítomným vhlbiť sa do najväčšieho daru, ktorý nás robí podobnými Bohu - do našej duchovnej slobody. Cez vysvetlenie ľudských duchovných túžob (po láske, pravde, spravodlivosti, kráse) a rajske - no zároveň i vytúženom nebeskom - stave plnosti týchto túžob nás dp. Dado poučil o tom, ako postupovať pri každodenných voľbách na našich životných cestách: bez skratiek a klamstiev, bez porovnávania sa s inými a závidenia ich životných ciest, bez strachu a nedôvery. Práve naopak, že naše „áno“ pre našu jedinečnú životnú cestu má byť úplné a plné odvahy v uvedomení si toho, že kráčame Domov, teda opäť k plnosti túžob nášho večného bytia. Tak, ako mala odvahu žiť svoju cestu plnú obrovskej lásky i utrpenia Panna Mária.

Text a foto: Mária Suríková

Akcia „Milión detí sa modlí ruženec“ aj v našej farnosti

Vo farskom Kostole sv. Bartolomeja sa v sobotu 4. októbra o 15:45 hod. niektoré deti z našej farnosti modlili radostný svätý ruženec. Obetovali ho za mier vo svete, za ľudí trpiacich a za misionárov.

Modlitbu ruženca viedol pán farár Jozef Repko. Dal deťom príležitosť zapojiť sa, ako vedia. A deti nesklamali. Odvážni druháci, dokonca aj dve malé škôlkarky postupne prichádzali a predmodlievali sa každý z nich desať „Zdravas‘, Mária“. Pán farár im pred každým tajomstvom prečítal pekné zamyslenia. Na konci modlitby sa spolu s ním deti a všetci prítomní zasvätili Panne Márii. Veľmi pekne ďakujeme mamičkám, ktoré priviedli svoje deti na modlitbu, a hlavne všetkým zúčastneným deťom, mladým a dospelým.

O pár dní neskôr, v utorok 7. októbra, sa v piaristickom Kostole Najsvätejšej Trojice cez druhú vyučovaciu hodinu prišli žiaci a študenti Piaristickej spojenej školy F. Hanáka pomodliť slávnostný svätý ruženec. Bolo povzbudzujúce sledovať, ako na začiatku žiaci zo sekundy usádzali triedy s ich vyučujúcimi a ako rozdávali žiakom ruženca. Iní zo sekundy pripravili k ružencu prezentáciu a viedli modlitbu.

Na začiatku sa všetci poklonili pred Najsvätejšou sviatosťou oltárnou, ktorú vyložil fráter Šimon Chrzaser, SchP. Potom jedna piatačka predniesla úmysel modlitby ruženca (za pokoj a mier vo svete) s poukázaním na problémy ľudí na rôznych kontinentoch. Povzbudila žiakov a ich učiteľov, aby ho obetovali aj za seba a svoje rodiny a vzbudili si úmysel získať odpustky. Štvrtáci prečítali zamyslenia k desiatkom.

Najviac upútalo odhodlanie 64 detí od prvého až po piaty ročník, ktoré sa ochotne vystriedali pri mikrofónoch v predmodlievaní jedného „Zdravas‘, Mária“ počas jednotlivých desiatkov. Na záver dal všetkým páter Matúš Palaj, SchP, eucharistické požehnanie.

Iniciatíva „Milión detí sa modlí ruženec“ sa zrodila v roku 2005 v Caracase, hlavnom

meste Venezuely. Pri pohľade na skupinku detí, ktorá sa modlí ruženec v prístenej svätyni, si prítomní dospelí spomenuli na prísľub pátra Pia: „Keď sa milión detí bude modliť ruženec, svet sa zmení.“ Z malej miestnej aktivity sa stala celosvetová udalosť, ktorej oficiálny počet účastníkov prekročil jeden milión detí prvýkrát v roku 2023. Tento rok sa do nej deti mohli zapojiť v termíne od 1. do 7. októbra 2025.

Text: Sr. Veronika Komadová, FDC

Foto: Petra Humajová

Duch Svätý v akcii: Birmovanci zažili silu spoločenstva aj modlitby

Víkendová duchovná obnova v Oáze sv. Filipa v Lúčkach pri Kremnici, ktorá sa konala od 17. do 19. októbra, otvorila birmovancom dvere do prípravy na sviatosť birmovania a zároveň do hĺbky ich vlastného duchovného života.

Hlavným cieľom obnovy bolo uvedenie do birmovaneckej prípravy, prehĺbenie vzťahov a vzájomné spoznanie sa, aby sa z anonymného davu stalo živé spoločenstvo. Účastníci sa venovali kerygme - základnému posolstvu evanjelia - a snažili sa spoznať moc Ducha Svätého nad svojím životom.

Program zahŕňal tichú meditáciu, lectio divina nad Božím slovom, symbolické pribíjanie hriechov na kríž ako znak zrieknutia sa starého spôsobu života a ich

následné pálenie, sväté omše, večernú adoráciu i spoločné hry. V atmosfére modlitby, radosti a otvorenosti sa vytvoril priestor na osobné stretnutie s Bohom i s druhými.

Víkend v Lúčkach sa tak stal silným štartom na ceste viery, ktorá, veríme, bude pokračovať pod mocou Ducha Svätého, aby sa duchovný život našich mladých neskončil udelením sviatosti birmovania.

Text a foto: Bronislav Antoš

Novinky z piaristickej školy

Jesenné čaro aj u piaristov

Jeseň dorazila aj do našej školy a so sebou priniesla farby, vône a kúzlo tejto sezóny. Deti zo šiesteho a siedmeho ročníka priniesli tekvice, farebné listy, šišky a malé jesenné dekorácie, ktoré rozžiarili chodby a vytvorili príjemnú, veselú atmosféru. Každý kútik školy sa stal miestom jesennej fantázie, kde cítiť radosť a tvorivosť.

Novinky zo škôlky

Nový školský rok priniesol milé stretnutia, veľké výzvy, radosti a veľa krásnych zážitkov. Žabky a včielky nadviazali tam, kde v júni skončili. Od prvého dňa sa spolu hrali, zabávali aj učili nové veci. Pre našich najmenších - lienôčky - boli prvé septembrové dni obrovskou zmenou, kedy sa učili byť v novom prostredí, bez maminky. V septembri deti stihli oslavovať meniny a narodeniny, tešiť sa z nových odrážadiel a všetkých vychádzok - či svietilo slnko alebo pršalo. Tvorili, tancovali, spievali, navštívili pána riaditeľa, chodili sa modliť do kaplnky, boli si čítať v školskej knižnici. Žabky asistovali pani sestričke pri odbere a kontrole krvi našich študentov, ktorí absolvovali testy pečene v rámci skrínungu. Porozprávali sa aj s pánom doktorom. Veľkým zážitkom pre všetky deti boli aj Deň mlieka a šarkaniáda.

Švihadlové šialenstvo

Každoročne sa v mesiaci september koná na školskom dvore súťaž pod názvom Švihadlové šialenstvo. Tento rok sa konala v dňoch od 16.9. do 26.9. 2025. Zapojili sa do nej deti zo školského klubu. Atmosféra bola vynikajúca. Športové výkony boli odmenené diplomom.

Septembrové kúzlenie

Babie leto tento rok neprišlo, ale to neodradilo deti zo školského klubu. Počas pobytu na dvore opäť kúzlili. Z opada-

Šiestaci a siedmáci pekne vyzdobili školu

Najmenšie deti - lienôčky - púšťali šarkana

Švihadlové šialenstvo v školskom klube

ných listov a iných prírodnín vytvorili obrazy: ruženec, ježka, srdce, strom, auto... Chcelo to len trochu fantázie, no a tej majú deti dosť. Koľko radosti nám priniesla farebná jeseň!

Čítanie nás baví

Ani poriadny dážď neodradil deti zo školského klubu a v septembri sa opäť vybrali do Hornonitrianskej knižnice. Deti zo 4.A a z 5.A triedy si v príjemnom a inšpiratívnom prostredí knižnice užili hranie spoločenských hier, čítanie aj výpožičku kníh. Už teraz sa tešia na ďalšiu návštevu.

Štvrtáci a piatáci na návšteve v knižnici

Pochútka z doby bronzovej

Pri príležitosti *Medzinárodného dňa archeológie* deti zo 7.A prijali 17. októbra pozvanie Hornonitrianskeho múzea na podujatie venované stravovaniu v minulosti. Siedmáci sa dozvedeli, čo jedli naši predkovia v rôznych historických obdobiach, a v exteriéri múzea si spoločne pripravili placky, ktoré boli súčasťou jedálňička už v dobe bronzovej. Na prípravu tejto dobroty použili len suroviny, ktoré si ľudia v dávnej minulosti dopestovali, doma vyrobili či našli v prírode. Pečenie vonku na piecke bolo pre deti veľkým zážitkom a výsledok im veľmi chutil. Získali inšpiráciu a uvedomili si, že strava našich predkov bola nielen chutná, ale aj zdravá.

Placky z doby bronzovej

Učíme sa na zámku

Žiaci kvinty nášho piaristického gymnázia sa už druhýkrát v tomto školskom roku učili na zámku v Bojniciach. Škola využila možnosť zážitkového vzdelávania v týchto priestoroch. Žiaci absolvovali vzdelávací program *Estetika a etika v romantickom šate*. Program je súčasťou projektu Ministerstva kultúry Kultúra pre školy a žiakov veľmi zaujal. Ako sami povedali: „Baví nás to. Je to ozvláštnenie.“

Zážitkové vzdelávanie na zámku v Bojniciach

Text: Elena Blašková a Simona Lomnická

Foto: archív školy

Vitaj v slobode!

Godzone tour 2025

Aj tento rok sa v šiestich mestách na Slovensku a v Čechách (v Poprade, v Košiciach, v Žiline, v Bratislave, v Banskej Bystrici a v Brne) konalo v termíne od 20. do 25. októbra podujatie s názvom Godzone tour. Hudobno-tanečný program preťkaný rozprávaním jedinečných osobných príbehov ľudí, spojený s použitím inovatívnej videoprodukcie a divadelnej show, je podujatím novej evanjelizácie - teda nového spôsobu ohlasovania evanjelia.

Ako uvádza TK KBS, 17. ročník podujatia navštívil rekordný počet ľudí - 37 100. Program sa formoval na 40 stretnutiach kreatívneho tímu. Na cestách Slovenskom a Českou republikou sa presúvalo 18 kamiónov a dodávok techniky, 87 osobných áut a takmer 400 členov tímu, prevažne dobrovoľníkov. Na pódiu zaznelo 26 piesní a na 102 m² LED obrazoviek sa premietať 12 minút originálnych videí. Svetelný park tvorilo 160 svetiel a kulisys vážili spolu 3,5 tony.

Mohli by sme vymenovať i ďalšie číselné fakty a zaujímavosti z podujatia. Ale Godzone tour je viac ako o rekordoch a číslach. Všetko to materiálne a ľudské má účastníkom nanovo pripomenúť, kto je Ježiš, pomôcť im spoznať ho a prijať. Pretože Ježiš nie je historická osoba, je to stále aktuálny a živý Boh, ktorý všetkých jedinečne miluje a stojí o vzťah s každým z nás.

Niektorým, ako napríklad účastníčke Ol'ge, program priniesol dojatie („Začala sa úvodná pieseň a už mi po tvári stekali slzy.“), iným zas silné precitnutie a zrkadlo. „V tej scéne s fit loptami a sieťami... Hovorila som si, to je presne o mne!

Cítim sa v chaose, uväznená a nepriatá,” odhalila svoje dojmy Sofia.

Počas programu prebiehali i modlitby a spovede a po programe bola možnosť nájsť svoju „fam“, čiže získať informácie o spoločenstvách, ktoré v danom meste či kraji pôsobia, aby sa tí, ktorí ešte spoločenstvo nemajú, mohli niekam pripojiť a nezostali sami.

Tohtoročné tour prinieslo aj krásne prepájanie generácií, napr. cez úvodný tanečno-divadelne spracovaný príbeh ženy rozprávajúcej svedectvo o chybe z mladosti a ťažkostiach, ktoré jej táto chyba priniesla. Prepájanie generácií bolo možné zachytiť i počas hudobno-tanečných častí, kde sa na pódiu stretli deti i dospelí, a rovnako i na záver, keď deti rozdávali informačné newslettrey.

Program bol účastníkom ponúkaný zdarma. Mnohí naň cestovali i z Prievidze a okolia, či už vlastným autom, alebo spoločne „tour busom“. Ďakujeme organizátorom a všetkým dobrovoľníkom za obetu a tešíme sa na každodennú realitu - žitú slobodu!

Anežka Kútiková

Zdroj: www.tour.godzone.sk, www.tkkbs.sk

Srdce liturgie

V tomto čísle, sa budeme venovať srdcu liturgie - samotnému premeneniu, ktoré sa deje v rámci modlitby anafory.

Anafora sa začína vd'akyzdávaním, ktoré sme popisovali už v predchádzajúcich dvoch číslach. V západnej cirkvi sa táto časť liturgie nazýva termínom „eucharistický kánon“. Termín anafora je známy hlavne z východných cirkví (gréckokatolícka, pravoslávna). Samotná anafora obsahuje vlastné slová premenenia.

Dve anafory

V byzantskom obrade (do ktorého patrí aj naša gréckokatolícka cirkev) sú najčastejšie používané dve anafory: anafora sv. Jána Zlatoústeho a anafora sv. Bazila Veľkého. Poznáme aj anaforu sv. Jakuba, ale tá sa používa len výnimočne a nie všade - raz do roka na sviatok sv. Jakuba. (Ja sám o nej viem len veľmi málo, preto sa jej nebudem venovať).

Ako ste sa možno dovtípili, podľa autora anafory dostáva meno aj samotná liturgia - liturgia sv. Jána Zlatoústeho, sv. Bazila Veľkého, sv. Jakuba. Je zaujímavé, že ako na svoj vzor nadväzujú obe tieto anafory na židovskú modlitbu vd'akyzdávania *Birkat-ha-mazon*, ktorá bola vyvrcholením každej spoločnej hostiny.

Celá anafora sv. Jána Zlatoústeho je v porovnaní s anaforou sv. Bazila kratšia - má asi 3 strany formátu A5, kým anafora sv. Bazila Veľkého má približne 6 strán. Výrazovo a obsahovo je bohatšia anafora od sv. Bazila.

Tichá modlitba

V minulosti sa celá anafora prednášala nahlas. Dnes sa ale tieto modlitby modlí kňaz potichu a nahlas zaznievajú len slová premenenia: „*Vezmite a jedzte, toto je moje telo, ktoré sa za vás láme na odpustenie hriechov.*“ a „*Pite z nej všetci, toto je moja krv novej zmluvy, ktorá sa vylieva za vás i za mnohých na odpustenie hriechov.*“, na čo ľud odpovedá „*Amen.*“

Po týchto slovách prichádza pripomienka - sprítomnenie toho, čo bolo pre nás vykonané, aby to bolo stále v našej pamäti: „*Pripomínajúc si toto spasiteľné prikázanie a všetko, čo sa pre nás stalo: kríž, hrob, vzkriesenie na tretí deň, vystúpenie na nebesia, zasadnutie po pravici a druhý a slávny príchod.*“ (Toto sa kňaz opäť modlí potichu.) Počas danej modlitby, prekríži je ruky - pravou chytá diskos s chlebom, ľavou čašu s vínom. Dvíha ich a hovorí nahlas: „*Tvoje z tvojho tebe prinášame za všetkých a pre všetko.*“ Pri tomto akte s prekríženými rukami, držiacími diskos a čašu, robí nad oltárom kríž.

Západ vs. Východ

Možno vás udivilo, prečo som použil slovo chlieb a víno namiesto Telo a Krv. Je to preto, lebo premenenie ani po samotnom vyslovení Kristových slov nie je uskutočnené. Tu sa západný katolík môže začudovať. Ved' aj sv. Tomáš Akvinský vo svojej *Summe* píše, že vyslovením slov premenenia sa udeje transsubstanciácia (prepodstatnenie - zmena podstaty z chleba na Telo Krista a z vína na Krv Krista). Tak je to však len v západnom obrade kvôli jednému dôležitému prvku, ktorý sme ešte nespomenuli...

Ale o tom si povieme viac nabadúce.

Jozef Durkot, gréckokatolícky kňaz
Foto: Mária Melicherčíková

Togo - cieľová krajina Misijnej nedele

Togo je malá krajina v západnej Afrike, úradným jazykom je francúzština. Rozlohou je len o niečo väčšie ako Slovensko, obyvateľov má však raz toľko. Togo je krajinou mladých - priemerný vek obyvateľov je 19 rokov, kým u nás na Slovensku je to 43. Krajina je dlhá viac než 600 kilometrov a široká miestami len desiatky kilometrov. Leží medzi Beninom, Ghanou, Burkinou Faso a Atlantickým oceánom na juhu krajiny. Katolíci tvoria približne 22 % obyvateľov.

Obyvatelia Toga si v minulosti mnoho vytrpeli. Prekvital tu obchod s otrokmi a striedali sa viacerí kolonizátori. Aj dnes, hoci je Togo už nezávislá krajina, vládne v ňom politické napätie, chudoba a korupcia.

Školy a škôlky

Togo vyváža veľa nerastných surovín, ale profituje z toho iba niekoľko rodín. Bežná rodina si dokáže zabezpečiť s ťažkosťami dve - tri skromné jedlá denne. Živoria na malých políčkach alebo pracujú ako taxikári na motorkách či drobní obchodníci. Priemerný mesačný plat v krajine je 80 €. Základné školy sú tu jednoduché budovy. Do triedy sa vchádza rovno z dvora a triedy majú namiesto okien len otvory v stene, cez ktoré prefukuje vetrik a rozháňa horúčavu. Togo je blízko rovníka, a preto slnko vychádza aj zapadá okolo šiestej hodiny. Vyučovanie prebieha od 7:30 do 11:30. Nasleduje siesta a škola pokračuje od 15:00 do 17:00. Deti dostanú v škole na obed misu kukuričnej kaše.

Seminár

V novembri 2024 navštívil Togo tím Pápežských misijných diel na čele s riaditeľom Ivanom Kňazom a koordinátorkami adopcie bohoslovcov Luciou Jemalovou a Janou Palkovičovou. Prišli do Toga na pozvanie Biskupskej konferencie Toga a riaditeľa Pápežských misijných diel v Togu Donalda Charif-Dine Fadaza. Cieľom návštevy bolo spoznať krajinu a monitorovať projekty, ktoré sa zo Slovenska podporujú. Slovenskí veriaci majú v Togu v Kňazskom seminári Jána Pavla II. adoptovaných všetkých 150 seminaristov. Prostredníctvom

nášho Klubu priateľov misií máme aj my adoptovaného jedného z týchto seminaristov, Reneho Frederika Ali, ktorý je v druhom ročníku.

Semináre v Afrike majú vlastnú farmu a záhradu, kde seminaristi každý deň hodinu pracujú. Najčastejšie pestujú zeleninu, maniok, banány či avokádo a chovajú sliepky, ošípané a kozy. V sobotu býva veľké upratovanie a každý seminarista si okrem iného ručne operie svoje veci a sutanu. Každá farnosť spravuje niekoľko škôl, prípadne aj jednoduchú nemocnicu. Zaujímavú reportáž, fotografie a videá z návštevy Toga nájdete na stránke Pápežských misijných diel www.misijnediela.sk a tiež v časopise Svetové misie č.2/2025 (sú k dispozícii zdarma vo farskom kostole).

Ďakujeme všetkým, ktorí zbierku podporili finančne alebo darovaním kníh a náboženských predmetov. Pre krajinu Togo sa v našej farnosti vyzbieralo 2210,72 €. Všetkým patrí úprimné Pán Boh zaplat'!

Elena Cagaňová, členka Klubu priateľov misií
Foto: www.misijnediela.sk

Anka - redaktorka celým srdcom

V nedeľu 28. septembra nás navždy opustila naša dlhoročná redaktorka Anna Gálová. Prvý jej článok uverejnený v Bartolomeji (hoci podpísaný len iniciálami) sme našli v septembrovom čísle z roku 1994. Odvtedy bola Anka v Bartolomeji aktívna celých viac ako tridsať rokov - a to až do posledných dní. Medzi jej priateľov patrila i šéfredaktorka vydavateľstva Lúč Anna Kolková, ktorá naše mesto navštívila pri príležitosti poslednej rozlúčky. Ako si na Anku spomína?

▪ **Kedy a kde ste sa s Ankou spoznali?**
S drahou sestrou v Kristovi a priateľkou Ankou sme sa zoznámili 31. augusta 1997, keď sa uskutočnil prvý ročník žurnalistického seminára v priestoroch kňazského seminára v Bratislave. Trval celý týždeň, a tak sme sa dobre spoznali. Začalo sa naše skoro tridsaťročné priateľstvo. To spočívalo v stretaní sa na vzdelávacích seminároch či pri nejakých sviatočných príležitostiach, akými boli napríklad kňazské vysviacky členov nášho združenia. Telefonovali sme si a občas sme si aj napísali listy.

▪ **Predpokladám, že podobne ako pre iných, aj pre vás sa Anka stala „hneď zapamätateľnou“.** Vďaka čomu ste si ju všimli?

Áno, Anka sa nedala prehliadnuť. Všetko ju nesmierne zaujímalo - ako odborné prednášky a praktické cvičenia, tak aj všetci frekventanti žurnalistického seminára. Dôkazom toho je aj skutočnosť, že na záver seminára sme ju všetci, hlavne mladí účastníci, volali „mamka Anka“. A tak sme ju vlastne volali až do chvíle jej odchodu do večnosti. Dali sme si o tom vedieť a Tereza Rončáková napísala: „Odišla mamka Anka...“

▪ **Ako na vás pôsobil Ankin redaktorský zápal?**

Bol skutočne veľký. Nové vedomosti vedela rýchlo pretaviť do svojej redaktorskej zručnosti. Prejavilo sa to napríklad aj v tom, že hneď na prvom žurnalistickom seminári vyhrala prvé miesto pri zostavovaní cvičného čísla farského časopisu. Celé tie roky bola práca vo vašom farskom časopise *Bartolomej* pre ňu veľmi dôleži-

Anna Kolková s manželom

tá. Robila ju so skutočným žurnalistickým zápalom, s láskou a nadšením. Do každého čísla sa snažila pripraviť pútavé rozhovory, a to vždy so zaujímavými osobnosťami. Boli skutočne skvelé. Čitateľom Bartolomeja odovzdávala prostredníctvom nich posolstvo viery, nádeje a lásky.

▪ **Máte s ňou nejakú „nezabudnuteľnú príhodu“?**

Konkrétnu príhodu ani nie. Ale nezabudnuteľný zostane pre mňa celý jej postoj k životu viery. Obdivovala som jej spôsob evanjelizácie. Neraz som bola svedkom toho, ako dokázala aj s cudzími ľuďmi hovoriť o Bohu, ako im vedela odovzdať ruženec (a tých boli za tie desaťročia stovky, ak nie aj tisíce). Rozdávala tie ružence spolu s modlitbou za obdarovanú osobu - a ľudia ich od nej prijímali. To bolo požehnanie, ktoré roznášala všade tam, kde sa nachádzala: či už vo svojom bezprostrednom okolí, na návštevách, v ordináciách a v nemocnici, ale i na púťach a liečeniach.

Viem aj o mnohých veľkých skutkoch lásky k blíznym, keď napr. vzala do svojho bytu bezdomovca, ktorý sa u nej vykúpil, zohnala mu dobré, čisté ošatenie, dala mu najesť. Stala sa krstnou mamou viacerým ženám a dievčatám, ktoré priviedla k sviatostiam. Robila zbierky pre chudobných. Rozdala, čo mala; čo rozdať mohla. Určite by mnohí vedeli hovoriť o jej štedrosti (aj pri jej obmedzených možnostiach) a o skutkoch lásky a milosrdenstva, ktoré konala. Ako členka tretieho rádu Tešiteľiek Božského Srdca Ježišova žila charizmu tohto rádu naplno.

▪ **Čo si myslíte, že by mohlo byť jej životným odkazom - stopou, ktorú v ľuďoch zanechala?**

Anka bola skutočne veriaca. Bohu verila a dôverovala. Svoj život, ktorý veru nebol ani trochu ľahký, stále viac a viac spájala s Ježišom. Nikdy sa nestažovala. Z Božích rúk s pokorou a odovzdanosťou prijímala všetko - každú starosť, bolesť či ďalšie ochorenia. Žila rada, vedela sa tešiť i smiať, bola vdáčna za každé prejavované gesto lásky. A to je to, čím oslovovala ľudí vo svojom okolí a určite i mňa osobne. Jej životný postoj, hlavne čo sa týka znášania utrpenia, pre mňa bol a zostane povzbudením.

▪ **Na začiatku rozhovoru ste spomínali žurnalistické semináre, kde ste sa s Ankou spoznali. Organizovalo ich občianske združenie *Network Slovakia*. Vy ste patrili medzi jeho zakladajúcich členov. Úlohou tohto združenia bolo okrem iného sprofesionalizovať svet farských médií. Myslíte si, že sa mu to podarilo?**

Som presvedčená, že v čase, keď sme založili občianske združenie *Network Slovakia* (a to prioritne pre amatérskych žurnalistov, teda tých, ktorí nevyštudovali fakultu žurnalistiky na niektorej z univerzít), sa úroveň vtedajších farských časopisov, ale aj iných tlačených katolíckych médií, napr. časopisov, ktoré vydávali salesiáni, veľmi zlepšila.

Dnes sa informácie vo farnostiach „prestahovali“ na internet. Mnohé tlačené farské časopisy zanikli (aj keď, samozrejme, nie všetky). To však neznamená, že aj pri „internetovej“ forme žurnalizmu nevyužívajú naši členovia poznatky, ktoré získali na seminároch organizovaných naším združením. Tie sa konali každoročne viac ako dve dekády a lektori prispôbovali vzdelávanie trendom doby.

▪ **Aká je podľa vás úloha farských časopisov - tých, ktoré ešte predsa len nezanikli - dnes?**

V podstate stále rovnaká, aká bola i vtedy: informovať, povzbudzovať a posilňovať vo viere, spájať farské spoločenstvo a byť oporou miestnemu kňazovi pri evanjelizácii a katechizácii farnosti.

▪ **Viac ako 30 rokov vediete katolícke vydavateľstvo LÚČ. Ktoré z vydaných kníh sú vášmu srdcu najbližšie?**

Vo vydavateľstve LÚČ vyšlo do dnešného dňa 1 287 kníh. Podieľala som sa na pripravách na vydanie väčšiny z nich, preto sú mi mnohé osobne veľmi drahé a vzácne. Je ťažké niektoré z nich vybrať. Avšak spomeniem literárnu tvorbu nášho zakladateľa otca kardinála Jána Chryzostoma Korca, ktorého desiate výročie odchodu do večnosti (24. októbra 2015) si práve teraz pripomíname. Vydali sme jeho *Knižnicu viery*. Pri dôkladnom čítaní - s otvoreným srdcom - jednotlivých kníh skutočne rastiete vo viere.

Vážim si aj edíciu, v ktorej vyšli diela ako *Vyznania* a *Boží štát* od sv. Augustína, *Filotea* od sv. Františka Saleského či *Myšlienky* od Blaisa Pascala alebo Gilberta Keitha Chestertona. Tiež odporúčam všimnúť si našu produkciu kníh pre malé deti a školákov (prvoprijímajúce deti), napríklad knihu *Aj svätí boli malí* alebo knihu *Eucharistické zázraky*.

▪ **Tento mesiac čakajú farnosti v našom meste misie. Máte - aj z vlastnej skúsenosti - nejaký „recept“ na to, ako ich prežiť čo najlepšie?**

Misie sú vzácnym darom od Boha, je to čas veľkých milostí. Takýto posvätný čas som ja osobne prežila viackrát a som za to nesmierne vdáčná. Sú krajiny - a mnohé -, kde niet kňazov, ktorí by misie robili, lebo ich je jednoducho nedostatok. My na Slovensku ešte stále máme služobníkov Božích, ktorí s horlivosťou túto misijnú činnosť konajú.

Prosím, nájdite si čas, odložte všetko, čo sa v daný týždeň odložiť dá a venujte sa svojej duši, svojmu duchovnému životu. Počúvajte Božie slovo - to je ten čas, ktorý vám teraz dáva sám Boh na vaše obrátenie.

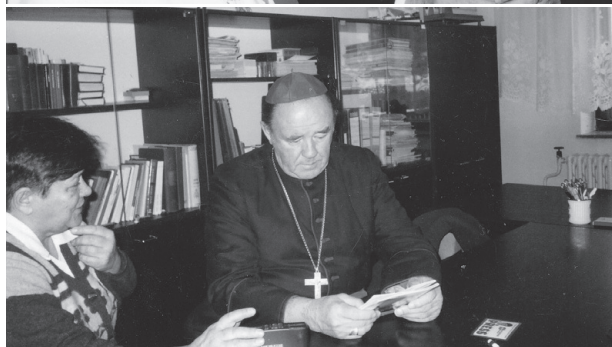
Raz na misiách povedal jeden kňaz: „Pán Ježiš sa prechádza medzi vami a posilňuje vás vo viere!“ Zo srdca vám želám, aby ste to vo svojich životoch zažili.

▪ **Témou novembrového čísla Bartolomeja sú slová „Pred tvárou Kráľa“.** Kto by raz „pred tvárou Kráľa“ mal byť isto spolu s vami?

Dúfam, že pred tvárou Kráľa sa raz ocitnem a budem môcť pred ňou naveky prebývať - a vtedy si už, pravdepodobne, iné ani želať nebudem. Avšak pokiaľ žijem na tejto zemi so všetkými obmedzeniami vnímania lásky, určite by som si želala, aby sa pred tvárou nášho Kráľa objavili všetci, ktorých milujem. A tiež si želám, aby som tam mnohých stretla - a isto aj našu drahú Anku.

Petra Humajová

Foto: archív Anny Kolkovej

Anka Gálová nahrávala rozhovory s viacerými významnými osobnosťami (Róbert Bezák, Michal Kováč, František Tondra)

Anna Kolková sa narodila v roku 1954 v Bratislave. Detstvo prežila v Pezinku a Malackách, od 15 rokov žije opäť v Bratislave. Vyštudovala Farmaceutickú fakultu UK v Bratislave. Je matkou štyroch detí, ktoré už majú vlastné rodiny. Má trinásť vnúčat. K vydavateľskej činnosti sa dostala hneď po revolúcii koncom decembra v roku 1989. Biskup Ján Chryzostom Korec, ktorý poznal manželov Kolkovcov z ich činnosti v Tajnej cirkvi, ich požiadal o vybudovanie katolíckeho vydavateľstva. Dnes má vydavateľstvo za sebou 35 rokov existencie a Anna Kolková v ňom dodnes pôsobí.

Kristus Kráľ: Nie vzdialený panovník, ale živý Boh

Stáť pred tvárou Boha nie je len poetický obraz. Je to duchovná skutočnosť, ktorá formuje náš vzťah k Bohu, k sebe samým i k svetu. Kristus ako Kráľ nie je vzdialený panovník, ale živý Boh, ktorý nás pozýva do osobného vzťahu. Stojíme pred ním každý deň - v modlitbe, v Eucharistii, v druhom človeku.

Ale uvedomujeme si, pred kým vlastne stojíme? Stojíme pred tvárou Kráľa, ktorý je zároveň Sudcom i Milosrdenstvom. Poďme sa spolu na to bližšie pozrieť - najmä keď sa nám blíži koniec cirkevného liturgického roka a sviatok Krista Kráľa.

Tvář ako biblický symbol Božej prítomnosti

V biblickom jazyku - tvár (hebr. פָּנִים „pānīm“) označuje viac než len fyzickú podobu. Je to výraz Božej prítomnosti, slávy, priazne, ale aj súdu. Keď Mojžiš prosí: „*Ukáž mi svoju slávu*“ (Ex 33,18), Boh mu odpovedá: „*Moju tvár nemôžeš vidieť, lebo človek nemôže vidieť moju tvár a zostať nažive.*“ (Ex 33,20)

Tvář Boha je teda tajomná, svätá, neuchopiteľná - a predsa túžobne hľadaná. Žalmista volá: „*Hľadám, Pane, tvoju tvár.*“ (Ž 27,8) A Áronovo požehnanie hovorí: „*Nech rozjasní nad tebou svoju tvár a nech ti je milostivý.*“ (Nm 6,25) Stáť pred Božou tvárou teda znamená byť v jeho svetle, v jeho pohľade, v jeho pravde. Znamená to byť odhalený, ale aj prijatý.

Kristus, tvár neviditeľného Boha - Kráľ, ktorý slúži

Nový zákon prináša radikálnu novinu: Boh, ktorého tvár bola neviditeľná, sa stal človekom. „*On je obraz neviditeľného Boha*“ (Kol 1,15), píše svätý Pavol o Kristovi. V Ježišovej tvári vidíme Boha. V jeho pohľade sa stretáva nebo so zemou. Pápež Benedikt XVI. v encyklike *Deus Caritas Est* píše, že „v Ježišovi sa Boh pozerá na človeka s láskou“.

Kristus ako Kráľ má tvár, ktorá nie je chladná ani vzdialená. Je to tvár, ktorá plače nad Jeruzalemom, ktorá sa obracia

k hriešnikom, ktorá sa skláňa k chorým. Je to tvár, ktorá sa nechá udierať, oplúvať, korunovať trnami - aby nám ukázal, čo znamená láska až do krajnosti.

V evanjeliách taktiež nachádzame obraz Ježiša ako Kráľa, ktorý sa líši od predstáv tohto sveta, ale aj historického vnímania Izraelitov. Ježiš ako kráľ neprichádza s armádou, nevládne mečom, ale láskou. Jeho trónom je križ, koruna je z trnia a jeho žezlom je križová obeta.

Pred jeho tvárou v každodennom živote

Stáť pred tvárou Kráľa neznamená len fyzickú prítomnosť. Je to postoj srdca. Svätý Augustín hovorí, že Boh je k nám bližšie než my sami sebe. Byť pred jeho tvárou znamená žiť v pravde, v úcte, v báni - ale aj v dôvere. Znamená to nehrať sa na nič, neukrývať sa, neklamať. Lebo pred jeho tvárou sa nič nedá skryť. On je Emanuel - Boh s nami. Keď sa ráno prebúdžeme, keď sa staráme o deti, keď sa stretávame s kolegami, keď trpíme - všade tam je Kristus. A my sme pozvaní žiť tak, akoby sme stáli priamo pred ním. Lebo aj stojíme. On nás vidí, pozná a miluje. A čaká, že mu otvoríme srdce.

Eucharistia - stretnutie s Kráľom

Najhlbšie stretnutie s Kristom Kráľom zažívame v Eucharistii. Tam sa Kráľ skláňa k nám, aby nás nasýtil svojím telom a krvou. Tam sa napĺňa prorocké slovo: „*Hľa, tvoj kráľ ti prichádza, spravodlivý je a prináša spásu, ponížený je.*“ (Zach 9,9) Byť pred tvárou Kráľa je zároveň postoj adorácie. Svätý Tomáš Akvinský učí, že „*adorácia je najvyšší prejav spravodlivosti voči Bohu*“. Keď kľáčime pred Eucharistiou, keď sa modlíme v tichu, keď

konáme skutky milosrdenstva - vtedy stojíme pred tvárou Kráľa. A on sa na nás pozerá s láskou, ktorá premieňa. Každá svätá omša je audienciou u Kráľa. Ale nie takou, kde by sme sa báli priblížiť. Naopak - on nás volá k stolu, kde sa stáva naším pokrmom. A my môžeme s dôverou prijať jeho prítomnosť, ktorá premieňa naše srdcia.

Sviatok Krista Kráľa

Sviatok Krista Kráľa ustanovil pápež Pius XI. v roku 1925 encyklikou *Quas Primas*. V nej píše, že Kristova vláda je liekom na choroby spoločnosti. V čase rastúceho sekularizmu chcel pripomenúť, že Kristus je Pánom dejín, že jeho kráľovstvo je nad všetkými ideológiami.

Svätý Ján Pavol II. často hovoril o „kultúre života“, ktorá sa rodí z uznania Krista ako Kráľa. Pred istým časom sa v spoločnosti šírla myšlienka o nutnosti tzv. intronizácie Krista ako Kráľa národa. Oveľa dôležitejšie je však, aby Ježiš kraloval v našich životoch, v našich srdciach. A tak

sa sami staneme synmi a dcérami Kráľa a svojím životom, svojimi postojmi budeme vnášať do spoločnosti mentalitu a kultúru Božieho kráľovstva. A naša spoločnosť sa začne meniť.

Žiť v jeho prítomnosti

Ako teda žiť pred tvárou Kráľa? V pravde, v pokore a v láske. V každodennej modlitbe, vo sviatostiach, v službe bližným. V ochote odpúšťať, v túžbe po svätosti. Nie ako poddaní zo strachu, ale ako deti, ktoré milujú svojho Otca. Kristus Kráľ nie je d'aleko. Je blízko - v tichu nášho srdca. A keď si to uvedomíme, celý náš život sa stane liturgiou. Každý skutok môže byť obetou, každé slovo modlitbou, každé stretnutie príležitosťou milovať.

Nech nás táto pravda vedie každý deň - aby sme nezabúdali, že náš život má Kráľa. A že tento Kráľ je Láska.

Text: Bronislav Antoš, diakon

Foto: Mária Melicherčíková

...tri otázky pre Libora Straku, prievidského dekana

Tento mesiac sa vo farnostiach nášho mesta začne udalosť, na ktorú sme sa dlho pripravovali - celomestské misie. Čo ešte môžeme urobiť v posledných dňoch prípravy na ne? Spýtali sme sa na to nášho prievidského pána dekana Libora Straku, ktorý spravuje farnosť Prievidza - Zapotôčky.

1 Kedy sa v mysliach kňazov nášho mesta objavila myšlienka zorganizovania spoločných misií pre obe prievidské farnosti? A aké kroky museli prebehnúť, aby ju bolo možné zrealizovať?

Prvá myšlienka zrealizovať celomestské misie prišla už na jeseň v roku 2019, keď sme s vtedajším, vtedy novovymenovaným pánom farárom Marekom Sabolom zvažovali, čo môžeme počas najbližšieho obdobia ponúknuť veriacim v meste Prievidza. Avšak vieme, že krátko na to prišlo obdobie covidu a my sme museli obmedzovať bohoslužby aj stretnutia s veriacimi.

Keďže toto obdobie trvalo až do roku 2022, po menovaní nového pána farára Jozefa Repka sme túto tému otvorili opäť. Po niekoľkých stretnutiach sme sa dohodli na spoločnej koordinácii a príprave Misií 2025. Do príprav sa zapojili aj pátri piaristi, predovšetkým páter Matúš Palaj, ktorý dostal za úlohu osloviť jednotlivé tímy. Nakoniec našu ponuku Misií 2025 prijali dva tímy pátrov redemptoristov, ktorí budú misionárčiť v meste a u piaristov, a jeden tím bratov kapucínov, ktorý bude misionárčiť na Zapotôčkoch.

2 Veriaci sa už niekoľko mesiacov modlia za úspešný priebeh misií. Prebieha taktiež duchovná príprava prostredníctvom adorácií. V Bartolomeji sme v predchádzajúcich číslach uverejnili dva rozhovory s misionármi, ktorí do Prievidze prídu. Čo ešte by podľa vás bolo dobré urobiť, aby sme čas misií prežili čo najlepšie?

My, kňazi, sme sa snažili ponúknuť modlitbové zázemie na prípravu misií a informovať o nich. Najlepšie, čo ešte môžu aj veriaci urobiť, je, aby každý, koho myšlienka týchto misií oslovila, pozval na ne svojich blízkych, známych, priateľov a najmä tých, ktorí prestali chodiť na sv. omše alebo prijímať sviatosti, prípadne aj tých, ktorí hľadajú cestu k Bohu.

3 Čo od misií očakávate?

Predovšetkým radosť z rozsievania Božieho požehnania, Božieho slova a radosnej katechizácie - čiže zasväcovania do viery a kresťanského života, ktoré zahŕňa vyučovanie, ale aj uvádzanie do života viery a rast vo viere. Inými slovami povedané, očakávam, že veriacim nášho mesta misie prinesú radosť z toho, že sme veriaci, že chceme žiť s Ježišom a prežívať s ním všetko, čo nás v živote stretáva - dobré a radostné, ale aj smutné a ťažké chvíle. Tieto misie by mohli byť pre všetkých obohatením, hoci by to bol čo i len malý krôčik na ceste k Bohu.

Text: Petra Humajová, foto: archív Libora Straku

Program mestských misií

Farský kostol

Sobota 15. 11.	16:30	Svätá omša omša a začiatok misií Téma: O čo tu ide? <i>Po sv. omši Stretnutie s mládežou</i>
Nedeľa 16. 11.	7:30	Svätá omša Téma: Krst a Božie dieťa
	9:00	Svätá omša Téma: Krst a Božie dieťa
	10:30	Detská svätá omša Téma: Krst a Božie dieťa
	14:30	Pobožnosť
	18:00	Svätá omša Téma: Krst a Božie dieťa
Pondelok 17. 11.	12:00	Svätá omša Téma: Hriech
	16:30	Svätá omša Téma: Obrátenie <i>Po sv. omši premietanie filmu JEŽIŠ (2.časť) v kostole</i>
Utorok 18. 11.	12:00	Svätá omša Téma: Spoved'
	16:30	Svätá omša Téma: Smrť a súd <i>Po sv. omši premietanie seriálu The Chosen (Svadba v Káne) v kostole</i>
Streda 19. 11.	12:00	Svätá omša Téma: Cirkev
	16:30	Svätá omša Téma: Ježiš, darca života <i>Po sv. omši Premietanie seriálu The Chosen (Samaritánka) v kostole</i>
Štvrtok 20. 11.	12:00	Svätá omša Téma: Viera
	16:30	Svätá omša + adorácia Téma: Eucharistia
Piatok 21. 11.	12:00	Svätá omša s pomazaním chorých Téma: Utrpenie
	16:30	Svätá omša s obnovou manželských sľubov Téma: Láska
Sobota 22. 11.	6:00	Svätá omša Téma: Modlitba
	16:00	Pobožnosť k Matke Ustavičnej pomoci
	16:30	Svätá omša Téma: Panna Mária
Nedeľa 23. 11.	7:30	Svätá omša Téma: Kríž
	9:00	Svätá omša Téma: Kríž
	10:30	Svätá omša a záver misií Téma: Kríž

*Všetky sväté omše sú každý deň
s misijnými prihovormi (kázňami)*

Piaristi

Sobota 15. 11.	18:30 Svätá omša a začiatok misii Téma: O čo tu ide? 20:00 Misijná noc kostolov
Nedeľa 16. 11.	7:00 Svätá omša Téma: Máš Otca! 9:30 Svätá omša Téma: Máš Otca! 11:00 Detská svätá omša Téma: Máš Otca!
Pondelok 17. 11.	6:20 Svätá omša Téma: V čom je problém? 18:30 Svätá omša Téma: Spoved: Oslava Božieho milosrdenstva Po sv. omši „agapé“
Utorok 18. 11.	6:20 Svätá omša Téma: Reštart 18:30 Svätá omša Téma: Smrť a čo potom? Po sv. omši „agapé“
Streda 19. 11.	6:20 Svätá omša Téma: Ježiš áno, Cirkev nie? 16:30 Detská svätá omša 18:30 Svätá omša Téma: Nový život Po sv. omši „agapé“
Štvrtok 20. 11.	6:20 Svätá omša Téma: Začni chodiť po vode 18:30 Svätá omša + adorácia Téma: Eucharistia 19:15 Moderovaná eucharistická adorácia s modlitbou za uzdravenie
Piatok 21. 11.	6:20 Svätá omša Téma: Ako budovať vzťah s Ním? 18:30 Svätá omša s obnovou manželských sľubov Téma: Najväčšia z nich je láska 19:30 Modlitba chvál
Sobota 22. 11.	7:00 Svätá omša s pomazaním chorých Téma: Utrpenie: Nie si v tom sám 17:00 Apoštol Prievidze – Jozef Bednárík (P. Viktor Mišuth CSsR) 18:00 Novéna k Matke ustavičnej pomoci 18:30 Svätá omša Téma: Hľa, tvoja matka
Nedeľa 23. 11.	7:00 Svätá omša Téma: A čo zajtra? 9:30 Svätá omša Téma: A čo zajtra? 11:00 Detská svätá omša Téma: A čo zajtra?

Všetky sväté omše sú každý deň s misijnými prihovormi (kázňami)

Zapotôčky

Sobota 15. 11.

Téma: Boh ma miluje

17:30 | Svätá omša (výročie posvätenia chrámu)
19:00 | Premietanie filmu JEŽIŠ v pastoračnom centre

Nedeľa 16. 11.

Téma: Boh ma miluje

8:00 | Svätá omša
10:00 | Detská svätá omša
18:35 | Modlitba vešpier
19:00 | Svätá omša

Pondelok 17. 11.

Téma: Hriech

10:00 | Svätá omša
17:30 | Svätá omša

Utorok 18. 11.

Téma: Spása v Ježišovi Kristovi

10:00 | Svätá omša
17:30 | Svätá omša

Streda 19. 11.

Téma: Viera a obrátenie

10:00 | Svätá omša s pomazaním chorých
17:30 | Svätá omša s pomazaním chorých

Štvrtok 20. 11.

Téma: Ježiš je PÁN

10:00 | Svätá omša
Po sv. omši adorácia za odpustenie zranení a urážok
17:30 | Svätá omša
Po sv. omši adorácia za odpustenie zranení a urážok

Piatok 21. 11.

Téma: Duch Svätý

10:00 | Svätá omša
16:00 | Križová cesta
17:30 | Svätá omša

Sobota 22. 11.

Téma: Spoločenstvo

10:00 | Svätá omša s obnovou manželských sľubov
Po sv. omši stretnutie s pární
17:30 | Svätá omša

Nedeľa 23. 11.

Téma: Rast a premena v Kristovi

8:00 | Svätá omša
10:00 | Svätá omša + požehnanie misijného kríža

**Všetky sväté omše sú každý deň
s misijnými príhovormi (kázňami)**

Akcie

Piatok 21. 11.

13:00 – 15:00 **Evanjelizácia na námestí**
so sprievodným programom

19:30 **Evanjelizačný večer pre mladých**
v piaristickom kostole

Zapotôčky

Nedeľa 16. november

15:30 stretnutie so ženami a dievčatami
(od 14 r.)

17:00 stretnutie s mužmi a chlapcami
(od 14 r.)

Pondelok 17. november

16:30 Stretnutie s deťmi do 11 r.
v pastoračnom centre

Tichá adorácia

pondelok – sobota 8:30 – 9:30

Sviatosť zmierenia

utorok – piatok 9:30 – 10:30
od 16:30

Mariánsky kostol

Sobota 15. november

16:00		Gréckokatolícka liturgia
17:00		Modlitba uzdravenia s pomazaním olejom bl. Dominika Trčku
17:30		Diskusia s misionárom

Nedeľa 16. november

9:00		Svätá omša
10:30		Gréckokatolícka liturgia

Nedeľa 23. november

9:00		Svätá omša
------	--	------------

Farský kostol

Nedeľa 16. november

14:30 Katechéza pre ženy
17:00 Katechéza pre mužov

Sviatosť zmierenia

utorok – piatok 11:00–13:00
od 15:00

Piaristi

Sobota 15. november

20:00 Misijná noc kostolov

Sviatosť zmierenia

utorok – piatok od 16:30

Adorácia

pondelok – piatok 7:00 – 18:30

Misijná kaviareň

vedľa Lahôdok pod kláštorom
pondelok – piatok od 15:00

Modlitba nad obetnými darmi

Po tom, ako kňaz prijme chlieb a víno, ktoré veriaci prinášajú k oltáru, nasleduje vo svätej omši krátka, ale veľmi dôležitá modlitba: modlitba nad obetnými darmi, po latinsky *super oblata*. Možno si ju často ani nevšimneme - kňaz ju prednáša tesne pred prefáciou -, no jej význam je hlboký a dotýka sa samého srdca eucharistického tajomstva.

Táto modlitba je akoby mostom medzi prípravou obetných darov a samotnou eucharistickou modlitbou, v ktorej sa chlieb a víno premieňajú na Kristovo telo a krv. Kňaz v nej prosí Boha, aby prijal dary, ktoré sme priniesli, a aby ich premenil na duchovný dar pre celé spoločenstvo. Nie je to len technické „uviedenie“ do ďalšej časti omše, ale teologicky i duchovne bohatý moment: v ňom sa spája ľudské úsilie s Božím konaním.

Ustálená štruktúra

V staroveku mala modlitba nad obetnými darmi rôzne podoby a často bola spontánna - kňaz sám formoval slová vďaky a prosby. Postupne sa však ustálila jej štruktúra a v rímskej liturgii získala pevné miesto. Dnes má každá svätá omša podľa liturgického obdobia či sviatku svoju vlastnú *modlitbu nad obetnými darmi*, ktorá tematicky nadväzuje na modlitbu dňa (kolektu) a na tajomstvo, ktoré slávime.

Ak si pozorne vypočujeme text tejto modlitby, často v nej zaznieva prosba, aby nás Boh očistil, posvätil alebo premenil. Hovorí sa o „duchovnej obete“, o „plodoch spásy“ alebo o „daroch, ktoré

nás zjednocujú“. To všetko naznačuje, že nejde len o chlieb a víno na oltári - aj my sami sa stávame súčasťou obety.

Vlastné odovzdanie

Kňaz síce prednáša modlitbu sám, ale robí to v mene celého ľudu. Preto je dôležité, aby sme v tichosti srdca pridali svoje vlastné „amen“ - svoje odovzdanie. Môžeme si predstaviť, že spolu s chlebom a vínom kladieme na oltár aj svoje dni, práce, bolesti, radosti, dokonca i svoje slabosti. Všetko to Boh prijíma, premieňa a vracia nám späť ako požehnanie.

Eucharistia je v tomto zmysle zrkadlom života: dar, ktorý dávame, sa v Božích rukách stáva niečím väčším, než by sme sami dokázali vytvoriť. Preto modlitba nad obetnými darmi nie je len kňazovou úlohou, ale aj výzvou pre nás: prinášať Bohu seba samých.

Keď kňaz pozdvihne paténu a kalich, môžeme si v duchu povedať: „Pane, prijmi aj mňa takého, aký som.“ Vtedy sa liturgia stáva osobným stretnutím - nie rituálom, ale živou modlitbou.

Oto Dokoupil, kaplán

Tip pána kaplána:

Každý z nás, kňazov, má popri mnohých predpisoch (rubrikách) slávenia svätej omše priestor nechať kúsok seba v detailoch či drobných gestách. Skúsme si teda pri prežívaní svätej omše všimnúť detaily, ktoré daný kňaz pri svojej službe vykonáva. Možno nám práve ony pomôžu lepšie preniknúť do podstaty každej jednej bohoslužby.

Ako spomínate na Anku Gálovú, ktorá už predstúpila pred Kráľa?

- **Sr. Jana-Mária (61 r.):** „Bola pravou tešiteľkou Božského Srdca. Nepoznám takého človeka, ktorý by tak vášnivo a verne miloval Pána Boha. Bola ženou modlitby a utrpenia. Len dobrý Boh vie, koľkí ľudia sa vďaka nej vrátili k Bohu. Vždy bola ochotná poradiť, vypočuť a mala radostné srdce. Mala som zlomenú nohu, volala som jej, že nech sa za mňa pomodlí. Najskôr bolo v telefóne ticho a zrazu začala spievať: 'Tancuj, tancuj, vykrúcaj...' Veľmi ma to rozosmialo.“
- **Marika (60 r.):** „Anka bola misionárkou Božej dobroty a lásky. Bola ozajstnou tešiteľkou ubolených. Vybavovala lekára, kňaza či rehabilitačného pracovníka. Bola chodiacou oslavou Božej všemohúcnosti. Nech ju on sám oslávi v nebi.“
- **Danka (55 r.):** „Teta Anka bola mojou birmovnou mamou. Teraz v dospelosti s veľkou vďakou vnímam, že nám so sestrou a bratrancami v čase totality 'vybavila' možnosť mať vysluženú sviatosť ako sv. prijímanie a birmovku (mimo nášho bydliska). Po celý život sa o mňa zaujímala a vždy v listoch som si našla aj časopis Bartolomej.“
- **Pavol (42 r.):** „Keď som spoznal Anku, tak mi pripadala ako 'kresťanská fanatička'. Ale ako som rokmi dozrieval vo viere, tak som ju vnímal ako veľkého ohlasovateľa Boha a tešil som sa, keď som ju stretol. Verím, že je Anka v nebi. Ona dôverovala Ježišovi a Panne Márii. Svätí boli vždy fanatikmi za Ježiša, so svojimi chybami, ako aj Anka. Mame ťa radi, Anka, oroduj za nás...“
- **Ivetka (59 r.):** „Anička sa prejavovala veľkou láskou, radosťou, pokojom, dobrotou. Vždy mi vravievala, že život v dobrovolnej závislosti na Bohu nie je ľahký, ale je krásny. Milovala Ježiša do poslednej chvíle svojho života. Vedela priblížiť Boha každému, kto bol ďaleko od neho. Priviedla mnohých mladých ľudí k jeho poznaniu a prijatiu sviatostí. Vo Svätom písme je napísané: 'Ten, kto učí iných kráčať po Pánových cestách, zažiarí ako svetlo.' A Anička bola také svetlo tu na zemi a verím, že žiari už aj teraz v nebi.“
- **Helenka (68 r.):** „Anka mala veľkú túžbu, aby každý človek spoznal, že je Bohom milovaný. Robila všetko pre to, aby si zachránil dušu. Počas kúpeľnej liečby v Tatrách, kam Anka roky chodievala, organizovala v 'Penzáku' spoločné modlitby, pobádala ľudí, aby si usporiadali vzťah s Bohom. Vybavila u riaditeľa, aby sa po pracovnej dobe z čakárne pre pacientov mohla stať kaplnka. Nebála sa výsmechu ani odsúdenia. A čakáreň je kaplnkou už vyše 30 rokov. Pacienti sa tam schádzajú a modlia sa ruženec dodnes. Nech Boh odmení jej vernosť.“
- **Zdenka (58 r.):** „Anka bola mojou priateľkou od roku 2019. Spoznali sme sa na leteisku na púti k sv. Šarbelovi do Libanonu. Získala si všetkých pútnikov rozprávaním o tom, ako si tri týždne pred odletom zlomila nohu a ako sa úpenlivo modlila k sv. Šarbelovi a že si do vnútra sadry pustila obrázok sv. Šarbela. A stalo sa, že noha sa rýchlo uzdravila a mohla odcestovať. Bola pre nás vždy usmievavým, radostným človekom aj napriek svojim zdravotným ťažkostiam. Rozhovory s ňou boli veľkým povzbudením, boli modlitbou i piesňou. Ďakujem Bohu, že naše cesty spojil. Anička zostane navždy v našich srdciach.“
- **Mária (60 r.):** „Na duchovnej obnove novinárov zo združenia Network Slovakia sa hovorilo o tom, že aj redaktori môžu byť potrubím, cez ktoré sa k ľuďom dostáva Božie slovo. Anka sa ku mne naklonila a potichu mi pošepkala: 'Mária, akéže potrubie? Ved' my sme len obyčajné Božie trúby!' A bolo po vážnosti. Anka vedela humorom situáciu vždy odľahčiť - a v pokore sa smiala hlavne zo seba. Takú si ju budem vždy pamätať.“

Pripravili: Anna Gálová ml. a Elena Cagánová

Mamka

Asi každý máme v živote takých ľudí: keď ich stretneme, neostáva nám iné, len d'akovať Bohu, že sa nám cez nich tak priamo prihovára. Pre mňa ako pragmatickú, zorganizovanú, presne kalkulujúcu, až vypočítavú osobu zvyknú byť takými poslami ľudia s heslom „Pán sa stará“. Je okolo nich chaos a pravidlá im veľa nehovoria, ale sú plní spontánnosti, inšpirácie, láskavosti. Na seba nehladia.

Mamku Anku som spoznala v roku 1998 na novinárskom seminári v Bratislave. Ja som mala sladkých 18, ona aspoň o 30 viac, ale mala som pocit, akoby si práve mňa vyhládla, práve mne zverila veľkú dôveru a práve vo mne ocenila niečo extra... ani neviem čo. Ale ona mi celých 27 rokov, čo sme sa poznali, pravidelne pripomínala, aké boli naše semináre pre ňu zásadné, ako veľa sme jej dali, ako nám d'akuje, aká som pre ňu dôležitá, vzácna... Slová, ktoré z nás bežne lezú ako z chlpatkej deky, alebo ani nevylezú, sypala priehrštím: mám ťa veľmi rada, nosím ťa v srdci, prinášam ťa k Ježišovi, k Márii... Aj môjho manžela, aj naše deti. Hocikedy zavolała a ten telefonát bol ako modlitba.

Zvyčajne sa ozvala, keď šla na liečenie do Ľubochne. Od nás z Černovej je to 10 kilometrov. „Príd'te, musíte prísť. A mám chuť na zákusok.“ Tak sme nakúpili v cukrárni a doteperili sa celá rodina. Až na mieste sme zistili, že to má háčik: treba byť potichu, vojsť nenápadne, izbu nájsť tak, aby nás sestry nevideli... „Za výťahom dvoje dvere doľava, šup-šup. Nemala by som sladké, ale ukážte...“ Nedošlo nám, že to liečenie je vlastne pre diabetikov a že je ešte stále covid a prísne opatrenia. To bola celá mamka. Ani lepek by nemala, ale ledva pristála na vlakovej stanici, už v automate kupovala tyčinky Dru a chrúmala ich v autobuse. Ani peňazí nikdy nemala, ale deťom robila nepredvídateľné Vianoce - keď nám prišiel z pošty žltý lístok, o ktorom sme nemali páru, bolo to z Prievidze a boli tam hračky, sladkosti, sväté obrázky...

Tie nazývala „apoštolský materiál“. Aj ruženčky, agnušky, časopisy. Vždy,

keď sme šli do Ríma, to bol hlavný suvenír - balík ružencov z Comandini na Borgo Pio pre mamku Anku. Na jednej služobke, práve lialo, ako len v Ríme vie, som nechala kolegu pod kolonádou a brodila sa mlákami. Lebo musím.

Aj tak to bolo nič oproti tomu, ako na námahu a utrpenie hľadela Anka. Bez príkras vždy opisala, čo všetko jej v tele zasa nefunguje, bolesti a nemohúcnosti bolo v tom na jedného priveľa, ale ona len lakonicky skonštatovala: dávam to Ježišovi. Milujem ho.

To je celé. Preto som vždy d'akovala Bohu, že mi ju posielal do cesty. Aj teraz d'akujem, že ju mám v nebi. Už len dodám, prečo sme ju v združení katolíckych novinárov volali mamka. No... pre všetko, čo som napísala vyššie.

Terézia Rončáková

Foto: Mária Melicherčíková

Terézia Rončáková sa zúčastnila zádušnej liturgie za Anku Gálovú v Mariánskom kostole v Prievidzi, 2. október 2025

Na cestách srdca kráča s nami

Otcovia púšte sa stiahli do ticha, mimo hluku, aby sa takto v ústraní mohli stretať s Bohom. Asi som sa od nich veľa nenaučila. Rozhodla som sa totiž ísť do najpreplnenejšieho mesta tohto Jubilejného roka, tam, kam vraj vedú všetky cesty. Presne tak. Do Ríma. Do krajiny, kde podľa vyjadrení viacerých ľudí platí iba jedno pravidlo: žiadne pravidlá. Minimálne čo sa týka dopravy a organizácie je to dosť citeľné. Ale čaro Ríma tkvie aj (alebo najmä) v niečom inom...

Prvý z milých zážitkov sa odohrával už počas letu. Mojm spolusediacim cestujúcim bol zahraničný pán biskup, ktorý sa krátko po vzlete začal modliť liturgiu hodín. Neskôr čosi nenápadne vytiahol z vrečka saka. Zaznel zvuk korálok. Ááááá, ruženček! Usmiala som sa - a vzápätí som otvorila dlaň, v ktorej som zvierala ten svoj. Padol mu naň pohľad, a nakoniec sme sa časť letu potichu modlili spolu. Ako krajšie začať cestu za nádejou, posilou, svetlom, než modlitbou tak blízko neba?

Japonský turista

Naplnená a pokojná som teda vstúpila do rímskych ulíc... a pohltil ma dav ľudí, tiahnuc často smerom, kam som ani neplánovala ísť. K tomu spleť mnohých rečí a jazykov, tváre prezrádzajúce inakosť národa či kontinentu. Pre mňa, introverta, takmer ako za trest. A to som ešte nespomenula presuny rôznymi spojmi, ktoré ak čakáte, že prídu, tak... čakajte ďalej. No našťastie Rím toho ponúka omnoho viac. Nielen Koloseum, baziliky, Panteón, Fontánu di Trevi či Španielske schody. Je plný neobyčajností, nielen v podobe pamiatok, ale ak sa na všetku tú históriu, kultúru, zbožnosť dívame aj vnútorným pohľadom, tak nadchýna krásou, cez ktorú sa prihovára Boh. A pozýva ponoriť sa do toho, čo nás presahuje. Nielen ako turista, ale ako človek prichádzajúci za ním. Vchádzať na sväté miesta, do bazilik, chrámov - a odísť oslovený, iný, zmenený. Často to však ani pre mňa nebolo jednoduché. Fascinovaná krásou pamiatok a ich výzdobou som mala chuť všetko fotiť. Áno, takmer ako japonský turista. Tri

zábery zľava, dva z bočnej strany, štyri spredu, len aby mi nič neušlo. A takmer ušlo... Klesala som z tej krásy do kolien. Ale pokľaklo aj moje srdce?

Hovoriť treba pomaly

Možnosť na to som čoskoro dostala. Pri prechode vnútrom Baziliky sv. Petra som šla aj okolo spovedníc, s túžobným pohľadom na ne. Mojm dlhodobým snom totiž bola spoveď práve na tomto mieste. No tabuľky na dverách spovedníc niesli iné označenia: „English, Italian, España, Magyar, French, Deutsch.“ Až na jedny, kde stálo: „Slovenština.“ To znelo ako pozvanie a vzácny dar v jednom balení. Až som podskočila vďačnosťou. „Naozaj, Bože? To vážne smiem?“

Dnu sedel staručký kňaz, ktorého takmer nebolo vidieť cez priehradku. Po mojom pozdrave ku mne otočil hlavu so slovami: „Slovačka? Ja Slovinec. Hovoriť treba slowly, pomaly.“ A tak som sa spovedala. Medzinárodnou rečou. Ale verím, že Boh isto rozumel, lebo vo vete: „Je ti odpusteno“ znelo toľko prijatia!

Tá, ktorá chráni

Darov v podobne vzácnom duchu prichádzalo stále viac. Až som žasla! Strávila som deň v Bazilike sv. Pavla za hradbami, kam som prišla práve v čase východu slnka. S nástupom rána vstup do baziliky ešte len otvárali a v tom veľkolepom priestore nebol vôbec nik, iba pár kňazov a rehoľných sestier z neďalekého kláštora. Krátko na to sa začala sláviť svätá omša. Bazilikou sa rozliehali liturgické spevy a ja som mala radosť, že smiem

byť toho súčasťou a prijať Eucharistiu. Takisto som smela kráčať po Via Appia a vstúpiť do katakomb, v ktorých sa ukrývali prví kresťania pred prenasledovaním. Povzbudzovala som sa v tom, že ak túžim, aby bola moja viera živá, vyžaduje si to zahľbiť sa. Stojac pri mieste odpočinku svätého Petra i Pavla, apoštolov a mužov viery, som myslela na to, že boli verní až do konca. A pri obraze Panny Márie v Santa Mária Maggiore, pred ktorým sa modlieval pápež František, som sa modlila k tej, ktorá chráni.

Audiencia

A potom prišla streda, tretí deň mojej cesty Rímom. A spolu s tým aj účasť na audiencii so Svätým Otcom, pápežom Levom XIV., na ktorého som sa nesmierne tešila. V päťdesiatistisícovom dave ľudí isto ani netušil, že tam som. No z jeho

pohľadu i úsmevu sršalo dobro, láskavosť aj veľa pokory.

Že začalo pršať? Nevadí. V tomto okamihu to nebolo podstatné. Započúvali sme sa totiž do textu katechézy, v ktorej hovoril o „*temnote smútku, strate cieľa svojej cesty, keď čelíme ťažkostiam.*“ No pripomenul, že „*je to práve Zmŕtvychvstálý, ktorý radikálne mení perspektívu a vlieva do nášho vnútra nádej. Na cestách srdca kráča s nami a pre nás.*“

S týmto povzbudením som opúšťala Rím. Každý deň v ňom bol plný dojmov, ktoré sa ani nedajú vtesnať do slov. A možno je to tak dobre. Uložia sa v srdci, oprú sa o vďačnosť. A (snáď trvalo) ponessú pokoj a nádej nielen pre mňa, ale i mojich milovaných.

Text a foto: Janka Lajčáková

Stretnutia so svätými Sedmopočetníkmi, 2. časť

20.

UŽ vo februári 2010 som ho videl - Kláštor sv. Nauma. Ale len z opačného, albánskeho brehu Ochridského jazera, pri ktorom ho v roku 905 založil samotný sv. Naum. Vždy, keď som ho videl na svojich fotkách, chcel som tam niekedy ísť. A preto bol tento kláštor v tretí deň našej cesty po Balkáne našim cieľom. Mohli sme k nemu dôjsť aj autom, ale oveľa atraktívnejšie je doplaviť sa tam z Ochridu jednou z turistických lodí.

Svätý Naum bol jedným zo žiakov sv. Cyrila a Metoda, s ktorými prišiel na Veľkú Moravu a v Ríme bol vysvätený za kňaza pápežom Hadriánom. Spája sa s ním aj tvorba hláholiky a cyriliky a preklady Biblie do staroslovienčiny. Po vyhnaní z Veľkej Moravy pôsobil vo vtedajšom Bulharskom cisárstve.

Na sklonku života založil Monastier (kláštor) sv. archanjelov na brehu Ochridského jazera, kde pri úpätí pohoria Galičica vyvierajú podzemné vody tečúce z Prespanského jazera. Tu v kláštornej komplexe nad malebnou zátokou a jazierkami žil, umrel a v pravej časti chrámu v osobitnej miestnosti je aj pochovaný.

Veriaci si k jeho hrobu kľakajú a bozkávajú ho. Potom priložia ucho - podľa legendy počuť tlkot srdca svätca, ktorého svätorečenie po jeho pohrebe inicioval sám sv. Kliment. Alebo sa môžem na to pozrieť aj tak, že chcem, aby mi sv. Naum ako učiteľ mnohých niečo povedal. Potom idem do hlavnej lode chrámu s ikonostasom. Je tu opäť tajuplné prítmие, dokonca aj nádoby na sviečky sú tentoraz vonku zapichnuté v piesku namočenom vo vode. Tmavé staré fresky a ikony na oltári rozprávajú príbehy z písma.

Na stojan na knihy som si položil mobil a otvoril som Sväté písmo. Izaiáš. „*Učte sa robiť dobro, domáhajte sa práva, pomôžte utláčaným, vymôžte právo sirote, obhajujte vdovu!*“ (Iz 1, 17) „*Hor sa, vystúpme na vrch Pána, do domu Jakubovho Boha, nech*

nás poučí o svojich cestách a budeme kráčať jeho chodníkmi.“ (Iz 2, 3)

Z prehliadky kláštora si okrem iného odnášam toto slovo. Nedávne udalosti mi ho pripomenuli, detaily si však nechám pre seba. Sprostredkujem ho však teraz aj vám, milí čitatelia. Možno aj niekomu z vás prehovorí do života.

Text a foto: Marek Šimurka

Kostol sv. Nauma, 7. 7. 2025

Komplex kláštora sv. Nauma na brehu Ochridského jazera, 7. 7. 2025

Zdroje:

https://en.wikipedia.org/wiki/Saint_Naum, https://en.wikipedia.org/wiki/First_Bulgarian_Empire
ŠKOVIERA, Andrej: Životy svätého Nauma Ochridského ako historické pramene. In: Bratia, ktorí menili svet - Konštantín a Metod. Bratislava: SNM - Archeologický ústav SAV, 2012, s. 175-185.

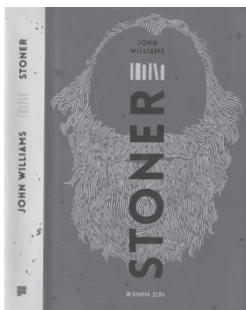
Stoner

Česká filmová režisérka Helena Třeštková je známa svojimi časozbernými dokumentami, v ktorých na ploche mnohých rokov sleduje životy vybraných ľudí z rôznych sociálnych vrstiev. Tie sa vo svojich trajektóriách, pochopiteľne, veľmi líšia, ale divák zostáva azda nie viac či menej fascinovaný.

Aj ten najobyčajnejší človek pozorovaný dlhodobo sa totiž stáva protagonistom veľkého a spleťitého obrazu vzťahov už len jednoduchým faktom svojho jestvovania. Jeho postoje a rozhodnutia nemusia byť príkladné, jeho slabosti môžu byť skrz-naskrz priemerné, no predsa je jeho život pozorne a verne videný krásny - akoby na spôsob ikony zachytený na zlatom pozadí.

Williamu Stonera, fiktívneho hrdinu románu Johna Williama, nám je tiež dopriate sledovať dlhodobo: od narodenia v roku 1892 po smrť v roku 1956. Fyzická drina je pre Stonera, syna chudobných farmárov, od počiatku dennou realitou. Do úzadia ju celkom nezatlačí ani možnosť študovať poľnohospodárstvo na univerzite, keďže popri ňom musí pracovať na poli svojim príbuzným splácať ich pohostinnosť. Jeho život sa zdá byť vo svojom základnom nastavení daný. Po dokončení štúdií sa vráti na rodinnú farmu, aby ju novými poznatkami zveladil a vychoval na nej s ktorousi pracovitou ženou ďalšiu generáciu Stonerov. Všetko zmení láska.

Tá sa Stonera dotkne počas prednášky

z anglickej literatúry prostredníctvom sonetu Williama Shakespearea. Prednášajúci, arogantný, no počas recitácie akoby zázračne premenený profesor, je jediný, ktorý je v plnej aule očitým svedkom tejto pre Stonera osudovej chvíle. Keď sa neskôr stretnú, mladý farmár sa od skúseného

milovníka dozvie, aká cesta sa to pred ním otvorila: bude profesorom literatúry. Bol ním. „Po celou kariéru zůstal jen odborným asistentem a ze studentů, kteří navštěvovali jeho přednášky, si na něj matně vzpomene jen malá hrstka z nich. Když zemřel, jeho kolegové se složili a zakoupili na jeho počest pro univerzitu knihovnu středověký rukopis.“

Tieto slová sa nachádzajú v úvode knihy, ešte pred fiktívnym narodením Williama Stonera. Akoby nám celý jeho život bol vyzradený. Ale to len naoko, nepozorným pohľadom.

*Všechno to vnímáš a láska tvá dál sílí
abys to miloval, než i tobě dojdou síly*

Text: Peter Pikulík, OFMConv

Foto: www.ccmagazine.es

Blahoželanie

V sobotu 4. októbra si v piaristickom kostole v Prievidzi vyslúžili sviatosť manželstva naša redaktorka **Mária Pytlová** a **Peter Fichna**.

Novomanželom srdečne blahoželáme a do spoločného života im želáme hlavne veľa Božích milostí, lásky, radosti a trpezlivosti, aby ich vzťah bol z roka na rok pevnejší a krajší.

Redakcia Bartolomeja

Dve vzácnosti

Kostol sv. Bartolomeja v Prievidzi je komplexom mnohých krás a vzácností. Bolo by možné napísať celý ich zoznam, keďže tento chrám sa má naozaj čím pyšiť. My si teraz predstavíme dve z jeho pozoruhodností.

Dvojpodlažná sakristia

Vidieť prvú z pozoruhodností s jej vnútorným priestorom nie je tak jednoduché. Avšak každý okoloidúci či stojaci na blízkej autobusovej zastávke sa nachádza bezprostredne v jej blízkosti a môže si ju obzrieť zvonka.

Ide o dvojpodlažnú sakristiu, ktorá patrí medzi najstaršie autentické časti kostola. Na poschodie sa vychádza točitým schodiskom cez hrotitý portál z interiéru sakristie. Tento výstup má v sebe veľké čaro, keďže človek musí prejsť najskôr malebnými dverami, nachádzajúcimi sa na nenápadnom mieste v interiéri sakristie. Následne absolvuje výstup impozantným kamenným schodiskom, až sa dostane do pomerne veľkého priestoru na poschodí.

Z vonkajšej strany sa schodisko javí ako

vystupujúca časť kruhu medzi vchodom do sakristie a severnou stenou svätyne. Naozaj pôsobivé sú malé okienka, ktoré osvetľujú schodisko i miestnosť na poschodí. Priestory prízemného i nadzemného podlažia sakristie sú zaklenuté krížovou rebrovou klenbou.

Miestnosť na poschodí, pôsobiaca nedobytné a tajuplné, mala v minulosti špecifickú funkciu. Slúžila ako trezor, klenotnica či archív vzácných kníh, písomností a liturgických predmetov.

Vzácné sú tiež dvere vedúce zo sakristie do kostola. Čelná strana týchto gotických dverí polkruhového portálu je obložená železným plechom a spevnená sieťou zo železnej pásoviny. Stredoveký pôvod dverí je zachovaný v hmote, vo fragmentoch pôvodnej výzdoby vystrihovaných terčíkov a čiastočne v technickom riešení spôsobu zamykania.

Letiaci anjel

Druhú pozoruhodnosť môže vidieť každý, kto vojde do kostola. Je ňou jedinečné umelecké dielo neskorého baroka, lampa na večné svetlo v podobe letiaceho anjela. Anjel v obrazení okrídleného batolaťa drží pred sebou plamenné srdce a kríž. Čelná strana srdca je zdobená obrazom mestského znaku s klačiacim anjelom a nápisom „INSIGNE PRIVIDIENSE 1785“, čo doslova znamená „Prievidzský erb 1785“. Na zadnej strane srdca je obdobným spôsobom ako klačiaci anjel znázornený sv. Bartolomej, patrón kostola. Z porovnania s historickými pečatidlami je zrejmé, že poslúžili ako predloha zlatníkovi, ktorý erby gravíroval na srdce lampy.

V staršej literatúre sa uvádza lampa večného svetla z roku 1778 s podobným nápisom na štítiku „Signum oppidi Prividiae“

(Znak mestečka Prievidze). Rozdiel v nápisu a datovaní možno vysvetliť tým, že medzi rokom 1778 a 1785 došlo k poškodeniu lampy. Pri oprave po jej páde (o ktorom svedčia stopy v dolných častiach anjela) bol pôvodný štítok odstránený a vyrytý nový text.

Pod lampou večného svetla sa konali výnimočné udalosti náboženského i svetského života. Novozvolení funkcionári magistrátu pod ňou prisahali na evanjelium, že si budú verne plniť všetky povinnosti svojho úradu.

Za autora lampy je považovaný sochár Jozef Gode (1743 - 1806), ktorý pôsobil v Bratislave, Kremnici i Rožňave, avšak v zázname kremnického mestského magistrátu z októbra 1774 je uvedený ako Jos Gode von Priwitz.

Pavol Schmidt

Foto:

1. Vonkajší pohľad na dvojpodlažnú sakristiu s točitým schodiskom. (P. Schmidt)
- 2., 3. Lampa na večné svetlo; Anjel s krížom. (M. Šumichrast)

Zdroje:

MATÁKOVÁ, Barbora. *Pamiatky*. In *Monografia mesta Prievidza*, Štúdio Harmony, s. r. o. Banská Bystrica, 2013, s. 222, 224, 229.

MATÁKOVÁ, Barbora. *Rímskokatolícky kostol sv. Bartolomeja v Prievidzi*, mesto Prievidza, 2008.

MATÁKOVÁ, Barbora. *Kostol - symbol kultu a pamäti*. Prievidza: KPÚ Trenčín, pracovisko Prievidza, 2006, s. 22-23.

Hrdinstvo pani Murkovej

Ako sme už v Bartolomeji viackrát spomínali, tento rok sme si pripomenuli 75 rokov od násilnej likvidácie mužských a následne aj ženských reholí v Československu. Medzi internované rehoľníčky patrili aj rehoľné sestry z Kongregácia Dcér Božskej Lásky, nazývané tiež mariánky.

Likvidácia reholí v Československu v roku 1950 je jedným z najtragickejších momentov v dejinách náboženského života po druhej svetovej vojne. Tento zásah bol súčasťou širšieho plánu komunistického režimu na elimináciu cirkevného života. K perzekúcii rehoľníčok však dochádzalo už aj pred augustom 1950, na

čo poukazuje príbeh Márie Murkovej, rodenej Chládkovej, z Prievidze.

Osudná žiadosť

Po skončení 2. svetovej vojny boli niektoré rehoľné sestry - učiteľky vymenené civilnými zamestnancami. A tak sa ľudia báli, že sestry zoberú preč zo školy i z Prievidze.

V liste vyjadrili podporu piatim rehoľníčkam, ktoré učili na dievčenskej škole.

Tento dokument nám neprezrádza, akým spôsobom protestovali občania Prievidze; odkrýva nám to však osobné svedectvo jednej z pamätníček. „Schádzali sa na námestí pred kláštorom. Asi tridsať žien išlo prosiť v Mestskom dome pána Ilčíka (zrejme ide o Jozefa Ilčíka; navonok vystupoval ako nestraník, no v skutočnosti bol podporovateľom KSS a pracoval vo vedení neskoršej ŠtB už v roku 1945 - pozn. red.), aby on prosil na Povereníctve školstva za sestry. Poradil im, aby napísali žiadosť samy. Ujala sa toho pani Mária Murková, nar. 9. 4. 1911. V žiadosti prosila za matky detí, ktoré učili sestry a vychovávali, aby rehoľné sestry nedávali zo škôl preč. Zorganizovala aj podpisovú akciu. Asi 100 ľudí sa podpísalo. 12. septembra 1945 predložila žiadosť pánovi nadporučíkovi Mišejemu. Tento si žiadosť ponechal a pani Murkovú dal zatvoriť.“ Domnievame sa, že za menom Mišeje je neskorší minister financií, pôsobiaci v tom čase na Poverníctve vnútra SNR.

Väzenie

K uväzneniu pani Murkovej došlo ešte v ten večer. „Prišiel k nej ozbrojený žandár a viedol ju ako zločinca na Okresný úrad v Prievidzi“. Tu bola väzená od 12. septembra do 15. septembra 1945. „Potom bola prepustená domov. A 20. septembra 1945 večer bola odvedená späť na Okresný úrad. 21. septembra ráno bola odvezená vlakom do väzenia v Ilave. V Ilave jej nepovedali, prečo musí byť väzená, len jednu informáciu jej dali, že vraj robila plagáty.“

Nič z toho nebola pravda. Napriek tomu bola v Ilave väzená až do 13. novembra 1945. „Dali ju do cely, kde bola sama - jedna posteľ, stolček, umývadlo, vedro, drsná deka. Počas väzenia, ktoré trvalo do 13. novembra 1945, nedostala ani kúsok mäsa,

len chlieb a čiernu kávu a slabý obed. Bol to veľký stres, pretože doma nechala 9-ročného syna. Vo veľkej dôvere v Božiu pomoc všetko obetovala a 13. novembra bola poslaná bez vysvetlenia domov.“

Jedna z prvých

Máriu Murkovú môžeme považovať za jednu z prvých uväznených, ktoré boli väznené v dôsledku protestu voči odstraňovaniu rehoľných sestier zo škôl na Slovensku, a to ešte pred nástupom komunistického režimu v našej krajine.

Neskôr bola na žiadosť politických reprezentantov Komunistickej strany v Prievidzi Mária Murková prepustená s tým, že zrejme došlo k nedorozumeniu. Aj keď sa v danom liste píše, že za ním stoja členovia politickej strany KSS, list tak, ako sa zachoval, nepodpisala žiadna konkrétna osoba. Môžeme sa domnievať, že sa tak stalo aj v dôsledku skúsenosti s podpisom listu pani Murkovej.

Vďaka tejto skúsenosti a iste aj po násilnej likvidácii mužských rehoľí v apríli 1950 už ľudia v Prievidzi mali strach verejne brániť bezbranné sestry, keď došlo k celoštátnej likvidácii rehoľí. Príbehy „drobných hrdinstiev“, o ktorých vie len Pán Boh, sa však v našom meste určite i naďalej odohrávali. Možno ešte nejaké z nich vyplávajú na povrch i po uverejnení tejto spomienky.

František Neupauer
(redakčná úprava: Petra Humajová)

Zdroj spomienok:

Spomienky Márie Murkovej zaznamenané v záverečnej práci Marty Bezdedovej s názvom Likvidácia kláštorov Kongregácie Dcér Božskej Lásky na Slovensku. UCM UK, Bratislava, 1996.

Ak by sa vo vašom osobnom archíve nachádzala fotografia pani Márie Murkovej, budeme radi, keď ju sprostredkujete aj našej redakcii.

Petícia matiek školopovinných detí o ponechanie rehoľníc na štátnej ľudovej škole dievčenskej v Prievidzi

V Prievidzi, 10. septembra 1945

Slávne Povereníctvo SNR pre školstvo v Bratislave cestou školského inšpektora v Prievidzi.

Podpísané matky školopovinných detí v Prievidzi, resp. ich rodičia, s touto prosbou sa obracajú na slovutné povereníctvo, aby ste ráčili láskave ponechať natrvalo na miestnej štátnej ľudovej škole dievčenskej 5 rehoľných sestier, ktoré túto školu dosiaľ viedli, resp. i na tejto vyučovali. Svoju úctivú prosbu dovoľujeme si odôvodniť nasledovne:

1./ Na bývalej rímskokatolíckej ľudovej škole dievčenskej vyučovali rehoľné sestry až po dobu viac ako 40 rokov a táto škola slúžila po každej stránke v duchu kresťanskom. Z tejto školy vychádzali dievčatá vskutku vychované po každej stránke k všeobecnej uspokojivosti širokej verejnosti, kde im boli dané základy nielen kultúrne, ale aj mravné a kresťanské.

2./ Na tejto škole sa nikdy nepolitizovalo, a ani sa nepolitizuje. Kláštorné sestry boli vždy vedené duchom národným a mravným, ktorého prvky vštepovali od útlej mladosti do srdiec mladých dievčat, z ktorých vychovávali statočné občianky a vzorné terajšie matky.

3./ Žijeme v dobe ľudovej demokracie, t. j. v systéme vôle ľudu, a nakoľko toto je pranie takmer všetkých matiek tunajšej obce, čo najúctivejšie žiadame, aby táto vôľa ľudu bola skutočne i rešpektovaná. Bolo by skutočne nedemokratické a nekresťanské, keby nebol rešpektovaný hlas všetkých matiek školopovinných detí, ktorým leží na srdci zdravá výchova našich dietok, najmä keď sa jedná o dievčatá, ktoré sú vždy v živote vystavené väčšiemu mravnému nebezpečenstvu. Práve po tejto stránke sú nám zárukou rehoľné sestry, a preto zo stanoviska všeobecne občianskeho je žiadané, aby týchto 5 sestier - učiteliek - rehoľníc - bolo ponechaných na tejto škole, kde by mohli svoju odbornú učiteľskú prax vykonávať.

Sme pevne presvedčení, že ako v iných kultúrnych štátoch, od ktorých veľa a veľa musíme „odkukať“, neboli pri žiadnom prevrate politickom odstránené z verejného života kláštorné sestry (Francia, Anglia, Taliansko a pod.), ani náš ľudovodemokratický systém nebude stáť týmto v ceste najmä nie vtedy, keďže sa v danom prípade jedná o vôľu ľudu, ktorých ľud ponechanie na štátnej ľudovej dievčenskej škole považuje za nesporne žiaduce.

Prosíme preto, aby vzhľadom na tieto okolnosti bol vzatý zreteľ zo stanoviska všeobecne občianskeho.

V nádeji, že v našej úctivej žiadosti vyhovieť ráčite, znamenáme sa s prejavom srdečnej vďaky a v dokonalej úcty:

Mária Murková

Žila pred tvárou Kráľa

(Svätá Kunikunda)

Po celý život žila nielen vo vedomí toho, že stojí pred tvárou toho najväčšieho Kráľa - Boha, ale i v spoločnosti kráľov. Svätá Kunikunda (nazývaná i Kinga) sa totiž narodila v kráľovskej rodine a aj sa vydala za panovníka. Maniere mocnej a bohatšej ženy však nikdy nemala.

Kunikunda sa narodila v roku 1234 v Ostrihome v Uhorsku. Jej otcom bol kráľ Belo IV., ktorý mal s manželkou Máriou ešte ďalších 9 detí. Viedli prikladný život a manželmi boli na tú dobu nezvyčajný čas - 50 rokov.

Ovplyvnenie manžela

Kunikunda žila do piatich rokov na uhorskom dvore. Potom jej výchovu prevzala do rúk budúca svokra Grimislava, pretože v roku 1239 Kunikundu zasnúbili so sudomerským kniežaťom Boleslavom.

V roku 1241 napadli Poľsko i Uhorsko Tatári. Grimislava so synom a budúcou nevestou z Poľska ušla. Vrátili sa späť až o dva roky. Vtedy tu už prebiehala vojna o krakovský trón, na ktorý napokon zasadol mladý Boleslav.

Do Poľska sa zhruba v tom čase vrátila aj Salomena, vdova po Kunikundinom strýkovi Kolomanovi. Bola fascinovaná osobnosťou sv. Františka z Assisi a sv. Kláry a ovplyvnila v tom aj Kunikundu. Tá vstúpila do Tretieho rádu sv. Františka z Assisi a hoci sa vydala za Boleslava, poprosila ho o to, aby si panenstvo mohla zachovať i v manželstve. Spočiatku s tým nesúhlasil, ale napokon spolu s ňou zložil sľub čistoty do rúk krakovského biskupa. Preto aj dostal prírmenie „Hanblivý“.

Plodná spolupráca

Vzájomná láska Kunikundy a Boleslava síce nevedla k vytvoreniu rodiny, ale priniesla ovocie v podobe plodnej spolu-

práce vo verejnom a politickom živote. Kunikunda dala celé svoje veno na obnovu Tatármi zničenej krajiny. Venovala sa starostlivosti o chorých, pomáhala núdznym a snažila sa o zavedenie spoločenskej spravodlivosti. Usilovala sa tiež dosiahnuť mier, čo vôbec nebolo jednoduché, keďže okolité kniežatá neustále bojovali o vplyv a vládu. Vďaka nej sa začala aj ťažba soli v Malopoľsku.

Čo sa týka cirkevného života, podieľala sa na vzniku a rozvoji kláštora v Novom Sadci; zakladala tiež kláštory benediktíniek, cisterciánov a františkánov. Dala postaviť

katedrálu v Krakove i viaceré kostoly na iných miestach krajiny.

Jednoduchá rehoľníčka

Keď v roku 1279 Boleslav zomrel, Kunkunda opustila Krakov a usadila sa v Sadci. O dva roky neskôr sem prišli klarisky. Kunkunda, na jednej strane modliaca sa mystička, no na druhej strane aktívna, podnikavá a zodpovedná hospodárka, ich kláštor napriek nepriazni okolia podporovala a spravovala a v roku 1289 doň sama vstúpila.

Odvtedy žila ako obyčajná rádová sestra. Vo voľných chvíľach prekladala žalmy z latinčiny do poľštiny, čím sa stala priekopníčkou poľskej literatúry. Koncom života chorľavela a posledný rok života strávila úplne pripútaná na lôžko. Zomrela 24. júla 1292. Za blahoslavenú ju vyhlásil

pápež Alexander VIII. v roku 1690, za svätú pápež Ján Pavol II. v roku 1999.

Ján Pavol II. si pri svätorečení Kunkundy kládol túto otázku: „Čo robiť, aby sa rodina, škola, podnik, úrad, dedina i mestá stali sídlom svätých ľudí? (...) Svätá Kunkunda nám dáva odpoveď: potrebné je svedectvo.“ Ona ho svojím životom - životom pred tvárou Kráľa - vydala. A oslovuje ním aj po rokoch.

Pripravila: Petra Humajová

Životopisné údaje:

Ž. Podľejski: Sol' zeme a svetlo sveta 5;
www.zivotopisysvatych.sk

Foto: www.korzar.sme.sk

Hľadáme dobrovoľníkov na potravinovú zbierku

Chcete pomôcť chudobným? Aj tento rok hľadá Charita - dom sv. Vincenta dobrovoľníkov na Tesco potravinovú zbierku. Dobrovoľníci budú od 20. do 22. novembra 2025 prijímať potravinové dary v hypermarkete Tesco v Prievidzi.

Úlohou dobrovoľníkov bude aj komunikácia s nakupujúcimi zákazníkmi, vysvetlenie toho akými potravinovými alebo inými darmi môžu pomôcť a kam ich môžu odovzdať. Služby dobrovoľníkov sú rozdelené po jednej hodine, takže dobrovoľník si bude môcť ľubovoľne vybrať, koľko svojho času obetuje pomoci so zbierkou.

Ak sa chcete prihlásiť, kontaktujte Alojza Vlčka tel. 0902 202 898 alebo e-mailom na alozj.vlcko@gmail.com. Rozpis dobrovoľníckych služieb a neobsadené služby si môžete pozrieť na www.bit.ly/zbierka25.

Text a foto: Alojz Vlčko

Ahojte, kamaráti!

Isto si z rozprávok pamätáte kráľov. Boli to múdri a spravodliví vládcovia, ktorí mali zámky, koruny, zlaté kočy a verných rytierov. Vládli spravodlivo a ochraňovali svoje kráľovstvá.

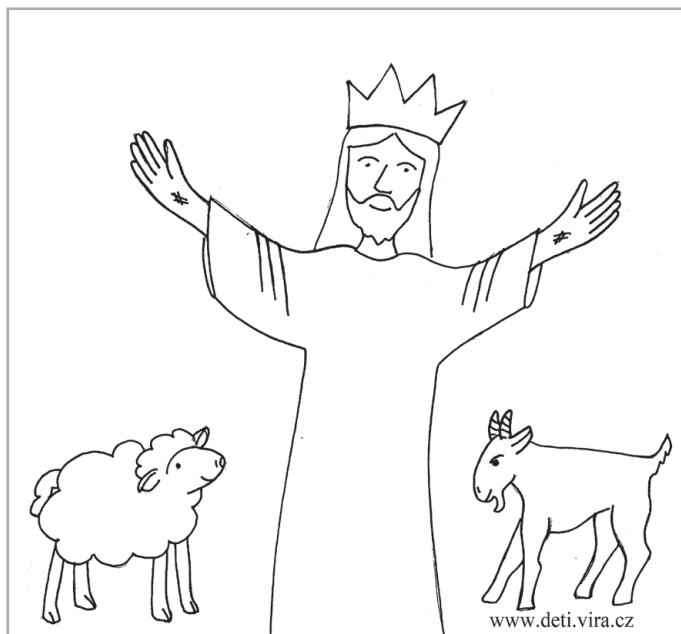
Dnes už v krajinách králi nevládnu – máme prezidentov a politikov. Ale predsa existuje jeden Kráľ, ktorý vládne všetkým – Kráľ, ktorý nesedí na zlatom tróne, ale vládne z neba. Je to Boh, Kráľ všetkých svetov.

Tento Kráľ sa na nás nepozera z diaľky trónu. Naopak, skláňa sa k nám – k vám, ku mne, k tomu, kto sa teší, aj k tomu, kto prežíva bolestivý smútok. Je prítomný v lúči slnka, v šume stromov, v tichu modlitby i v úsmeve, ktorý darujeme druhým.

Je prítomný v nás. V našich srdciach. Jeho kráľovstvo nie je ukryté za múrmi, rozprestiera sa všade tam, kde má miesto добрota, pravda a láska. Každé malé dobro, ktoré urobíme, ho teší a svet vďaka nemu rozkvitá. Aj my môžeme byť súčasťou jeho kráľovstva, keď sa snažíme byť láskaví a spravodliví. Žiť pred tvárou Kráľa znamená cítiť jeho blízkosť a vedieť, že on je tu, aj keď ho nevidíme. Jeho pohľad nehľadá chyby, ale dvíha, keď padáme. V jeho prítomnosti sa srdce upokojí, lebo je prijaté a milované.

Každý deň sa môžeme učiť byť lepšími – šíriť dobro, pravdu a lásku a v tichu cítiť, že náš Kráľ je s nami.

Simonka

Rubriku pripravili:
Simona Lomnická & Alexandra Šestáková

- 1.11. Sviatok Všetkých svätých
- 2.11. Pamiatka zosnulých
- 11.11. Sv. Martin
- Nedel'a Krista Kráľa, záver liturgického roka
- 23.11.
- 25.11. Sv. Katarína

OSEMSMEROVKA

Po vyškrtaní všetkých použitých slov vám zostane 18 písmen, ktoré tvoria dokončenie výroku sv. Jána Pavla II.: „*Pravda nie je vždy taká istá, ako býva (dokončenie v tajničke).*“

O	K	N	E	V	Ä	D	Z	A	J	A	C	N	A	T	Š	A	G	Á	T
T	Í	R	P	A	R	A	D	A	J	K	A	O	A	A	K	Š	A	Ľ	F
O	N	E	L	O	K	A	Z	V	H	I	Ľ	K	T	K	U	Y	Z	Ú	F
Č	E	O	R	D	V	L	A	S	Y	T	P	N	O	S	M	Ä	D	Ň	T
K	Č	T	P	Z	O	R	R	Y	T	I	E	R	V	D	P	O	A	E	I
A	U	R	O	Á	D	O	A	Č	Á	R	O	E	I	U	A	V	T	M	T
F	Ú	A	K	Z	Á	V	Ä	Z	O	K	T	V	L	E	I	I	E	E	U
D	A	M	O	R	R	O	D	Á	K	O	R	E	C	H	V	Z	L	R	L
Z	K	P	R	I	E	H	R	A	D	A	M	H	Ľ	A	D	I	S	K	O
V	N	K	A	V	Ň	Z	R	E	N	O	M	É	L	Ä	Č	T	D	H	K
P	L	A	V	Á	K	O	L	Í	Š	K	A	Š	T	A	I	A	C	Z	N
Y	P	A	K	E	I	R	K	L	B	K	O	M	L	A	D	U	C	H	A

AGÁT, CLIVOTA, FLAŠKA, FUTRO, FÚZY, GAŠTAN, GAZDA, HEVER, HLADISKO, HRÍB, KLBKO, KOLENO, KOROK, KREMEŇ, KRHLA, KRITIKA, LIADOK, LÍŠKA, MÉTA, MLADUCHA, MOTEL, NEVÄDZA, ORÁČ, ORECH, OTOČKA, PARADAJKA, PLAVÁK, PLNKA, PLAC, POKORA, POVRAZ, POZDRAV, PRIEHRADA, PRIEVIDZA, PRÚD, RENOMÉ, RIEKA, RODÁK, ROZHOVOR, RYTIER, SMÄD, ŠKUMPA, TETIVA, TITULOK, TRAMPKA, UČENÍK, UCHO, VIZITA, VLASY, VODÁREŇ, VRANÍK, ZAJAC, ZÁVÄZOK, ZÁZRIVÁ, ZNAK, ZVADA

Tajnička osemsmerovky z minulého čísla znie: „čo mu predložíš“.

Pripravila Mária Suríková

Farská kronika od 29. septembra do 2. novembra 2025

**Do farského spoločenstva sme
sviatosťou krstu prijali:**

Dárius Hlavinka
Michal Valach
Amia Pápay
Vivien Ďuricová
Richard Florovič
Vanesa Štrbová

Manželstvo uzavreli:

Michal Lалуha - Lucia Želeňáková
Peter Fichna - Mária Pytlová
Marek Hruz - Lenka Zimanová
Ján Antol - Jana Magdolenová
Adam Varga - Barbora Hudecová
Tomáš Otrošina - Karin Brocková
Jakub Kollárik - Terézia Peszekiová

**S kresťanskou nádejou na stretnutie vo
večnosti sme sa rozlúčili so zosnulými:**

Anna Gálová, 77 r.
Daniela Moravčíková, 75 r.
Mária Kostecká, 84 r.
Eva Mochnacká, 83 r.
Helena Ondrúšková, 91 r.
Emília Schenk Mayerová, 89 r.
Jozef Matejka, 68 r.
Helena Drexlerová, 74 r.
Ján Bujna, 90 r.
Lýdia Helmová, 77 r.
Viera Hátriková, 91 r.

Hľadáme spolupracovníkov do redakcie

*Ak máte dar tvorivosti, viete písať alebo
cítite povolanie akokoľvek inak pomáhať
farskému časopisu Bartolomej, budeme
radi, keď sa nám ozvete a pridáte sa
k nám. Píšte na: bartolomej@farapd.sk.*

BARTOLOMEJ

ČASOPIS PRIEVIDZSKEJ FARNOSTI

Vychádza s cirkevným schválením BÚ
v Banskej Bystrici č. 1127/98
Evidenčné číslo periodickej tlače:
EV 5759/19

Názov: Bartolomej
Periodicita: mesačná
Vydavateľ: Rímskokatolícka cirkev,
Farnosť Prievidza-mesto, Mariánska 4,
971 01 Prievidza, IČO: 31938671
Cena výtlačku: 0,70 €
ISSN: 2644-4658

Zodpovedný redaktor: Alojz Vlčko
tel.: 0902 202 898
e-mail: alozj.vlcko@gmail.com
Vedúca vydania: Petra Humajová
Grafika: Beáta Voskárová
Redaktori:

Jozef Repko, Oto Dokoupil,
Bronislav Antoš, Jozef Durkot,
Peter Valachovič, Elena Cagánová,
Mária Fichnová, Anna Gálová ml.,
Anežka Kútiková, Jana Lajčáková,
Mária Melicherčíková, Peter Pikulík,
Mária Suríková, Eva Trepáčová

Kontakt:
tel.: 046/542 28 01, web: www.farapd.sk
e-mail: bartolomej@farapd.sk
adresa: Redakcia Bartolomej
Mariánska 4, 971 01 Prievidza

Foto:
str. 1 - páter Ján Hríb, SchP
str. 2 - Alojz Vlčko
str. 3, 39, 40 - Mária Melicherčíková

Tlač: Patria I., spol. s r. o.
Upozornenie:
Redakcia si vyhradzuje právo výberu
a úpravy príspevkov. Rukopisy nevraciam.

S našou redaktorkou Ankou Gálovou sme sa rozlúčili 2. októbra 2025. Nech odpočíva v pokoji.

Pobožnosti za duše v očistci na cintorínoch v Prievidzi, 1. a 2. novembra 2025

